

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ

آشنایی با شرکت‌ها و نهادهای غربی
همکار **USAID** در عراق

آبان ۱۴۰۰

فهرست مطالب

۷	خلاصه مدیریتی
۱۱	مقدمه
۱۷	۱- شرکت‌ها و نهادهای مرتبط با مسائل اجتماعی
۱۸	۱-۱. Save the Children
۲۱	۱-۲. سازمان بین‌المللی مهاجرت آمریکا (USA For IOM)
۲۳	۱-۳. انستیتوی دموکراتیک ملی (NDI)
۲۶	۱-۴. Mercy Corps
۲۹	۱-۵. کنگره اسلامی آمریکا (AIC)
۳۱	۱-۶. مرکز سرمایه‌گذاری خصوصی بین‌المللی (CIPE)
۳۳	۱-۷. مرکز اطلاعات بانکی (BIC)
۳۷	۲- شرکت‌های تجاری و بیمانکاری
۳۸	۲-۱. Cargill
۴۱	۲-۲. Bechtel
۴۳	۲-۳. Louis Berger
۴۷	۳- شرکت‌ها و نهادهای مشاوره‌ای و تأمین مالی
۴۸	۳-۱. Calvert Impact Capital
۵۰	۳-۲. گروه مشاوره‌ای کمک به فقرا (CGAP)
۵۳	۳-۳. Banyan Global
۵۶	۳-۴. Criterion Institute
۵۸	۳-۵. شرکای توسعه اقتصادی منونیت (MEDA)
۶۰	۳-۶. DevTech
۶۲	۳-۷. خانه آزادی (Freedom House)
۶۴	۳-۸. RTI International
۶۷	۳-۹. مؤسسه صلح ایالات متحده (USIP)
۶۹	۳-۱۰. Chemonics
۷۲	۴- جمع بندی

خلاصه مدیریتی

با پایان جنگ جهانی دوم، ایالات متحده آمریکا با هدف توسعه امنیت ملی خود، راهبرد جدیدی را در پیش گرفت که با شکل دهی ساختارهای حکمرانی کشورها به توسعه نفوذ اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی خود در سطح جهان پیروز شد. در سال‌های بعد، این راهبرد به «ملت‌سازی» مشهور شد. ایالات متحده قدیمی‌ترین و باتجربه‌ترین کشور در به‌کارگیری این راهبرد برای نفوذ در کشورهای مختلف به‌ویژه کشورهای مسلمان است و نمونه‌های اجرای آن را می‌توان عمدتاً در کویت، سومالی، هائیتی، بوسنی، کوزوو و افغانستان مشاهده کرد. یکی از کشورهای مهم منطقه خاورمیانه که ایالات متحده راهبردهای خود را در آن پیاده‌سازی نمود، عراق بود. تجربه عراق را می‌توان به‌عنوان جدیدترین پروژه ملت‌سازی آمریکا در منطقه و حتی جهان به‌شمار آورد. متولی اجرای این پروژه در عراق، وزارت خارجه آمریکا است که با استفاده از نهادهای اجرایی خود در این کشور به دنبال حفظ منافع ایالات متحده است. آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده^۱، رکن اصلی پیاده‌سازی برنامه‌های ایالات متحده در عراق است و با استفاده از سرمایه و تجربه نهادها، مؤسسات و شرکت‌های آمریکایی، راهبرد ملت‌سازی را در عراق دنبال می‌کند.

مهم‌ترین نهادهای غربی همکار USAID در عراق عبارت‌اند از:

۱. Save the Children؛ فعال در زمینه بهبود زندگی کودکان
۲. سازمان بین‌المللی مهاجرت آمریکا (USA For IOM)؛ ارائه کمک‌های بشردوستانه به افراد آسیب‌دیده بر اثر بلایای طبیعی و جنگ
۳. انستیتوی دموکراتیک ملی (National Democratic Institute)؛ حمایت و تقویت نهادهای دموکراتیک در سراسر جهان
۴. Mercy Corps؛ ارائه کمک‌های بشردوستانه در جوامع بحران‌زده
۵. کنگره اسلامی آمریکا (American Islamic Congress)؛ ایجاد تفاهم بین ادیان و اقوام
۶. مرکز سرمایه‌گذاری خصوصی بین‌المللی (Center for International Private Enterprise)؛ اصلاحات بازاری با هدف تقویت دموکراسی

1. United States Agency for International Development (USAID)

۷. مرکز اطلاعات بانکی (Bank Information Center)؛ حمایت از شفافیت، پاسخگویی، پایداری و مشارکت در توسعه امور مالی
۸. Cargill؛ شرکت فعال در حوزه کشاورزی و امنیت غذایی
۹. Bechtel؛ بزرگترین شرکت عمرانی آمریکا
۱۰. Louis Berger؛ ارائه خدمات مهندسی، معماری، برنامه‌ریزی، محیط‌زیست، مدیریت برنامه و ساخت‌وساز
۱۱. Calvert Impact Capital؛ تأمین مالی توسعه‌ای و جامعه‌محور
۱۲. گروه مشاوره‌ای کمک به فقرا (Consultative Group to Assist the Poor)؛ ایجاد بازارهای مالی محلی کارآمد
۱۳. Banyan Global؛ توانمندسازی اقتصادی زنان در جوامع درحال توسعه
۱۴. Criterion Institute؛ بازآفرینی اقتصادی با تغییر سیستم‌های مالی
۱۵. Menonite Economic Development) شرکای توسعه اقتصادی منونیت (Associates)؛ ارائه راه‌حل‌های تجارت محور برای رفع فقر
۱۶. DevTech؛ توسعه اجتماعی و اقتصادی، مسائل حاکمیتی، آموزش، مدیریت محیط‌زیست و منابع طبیعی، عدم تفکیک جنسیتی
۱۷. خانه آزادی (Freedom House)؛ کمک به پژوهش و پشتیبانی از دموکراسی، آزادی‌های سیاسی و حقوق بشر
۱۸. RTI International؛ بهبود شرایط جوامع انسانی
۱۹. مؤسسه صلح ایالات متحده (United States Institute of Peace)؛ مطالعات و تحقیقات جنگ‌و صلح، آنالیز و ارائه آموزش در حوزه‌های دیپلماسی، میانجیگری و فراهم نمودن اقدامات مرتبط با صلح
۲۰. Chemonics؛ گسترش مباحث توسعه‌ای و عمرانی

مقدمه

گزارش نهادهای آمریکایی حاکی از آن است که راهبرد ایالات متحده آمریکا پس از پایان یافتن جنگ جهانی دوم بر دو رکن سیستم‌سازی و وابسته‌سازی اقتصادی کشورها به خود استوار بوده است. طرح مارشال یکی از موفقیت‌آمیزترین پروژه‌های سیاست خارجی آمریکا در وابسته کردن کشورها به خود بود و آمریکا بر مبنای آن پس از جنگ جهانی دوم به بسیاری از کشورهای اروپای غربی کمک کرد تا اقتصاد خود را پس از جنگ بازسازی کنند.^۱ ایالات متحده و گروه سیاست خارجی جرج مارشال (وزیر امور خارجه آمریکا طی سال‌های ۱۹۴۹-۱۹۴۷) در مسیر خلق جهان پس از جنگ، درصدد حذف عوامل بروز دو جنگ جهانی و معضلات اقتصادی ناشی از آن بودند.^۲ به عبارت دیگر آن‌ها معتقد بودند در همه جای دنیا انسان مرفه یا دست‌کم امیدوار به رفاه، به‌سوی تمامیت‌خواهی جذب نخواهد شد. درعین‌حال این طرح یک برنامه‌ریزی بلندمدت برای خلق یک بازار توانمند در جهت خرید محصولات آمریکایی نیز بود که عملاً از تسلط کمونیسم در اروپا جلوگیری می‌کرد.^۳

در واقع طرح مارشال اولین اقدامی است که آمریکا بر پایه آن توانست کشورهای اروپایی را در زمینه‌های اقتصادی و به‌تبع آن مسائل سیاسی و فرهنگی - اجتماعی، به خود وابسته کند. این طرح، سرآغاز تشکیل بلوک شرق و غرب و زمینه‌ساز شکل‌گیری پیمان ناتو و دیگر قراردادهای اقتصادی و امنیتی میان ایالات متحده و اروپا بود.

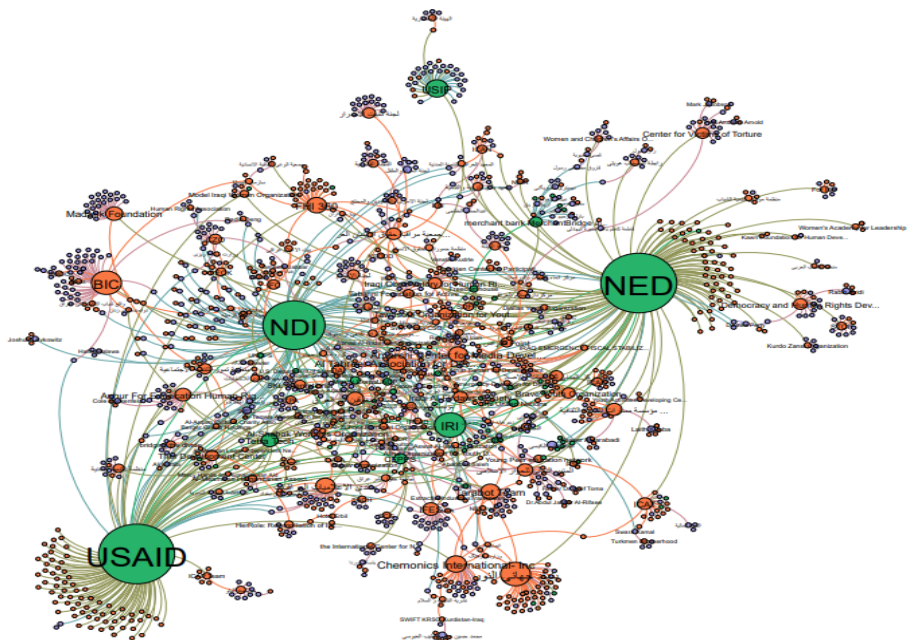
از ۲۰ مارس ۲۰۰۳ زمانی که جورج بوش به‌عنوان رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا دستور حمله به عراق را صادر کرد و این کشور را تحت اشغال خود درآورد، ایالات متحده به دنبال تأمین منافع راهبردی خود در منطقه غرب آسیا بوده است. این منافع توسط شبکه‌ای از نهادها و شرکت‌های آمریکایی و غربی دنبال شده و اکنون باگذشت بیش از یک دهه از پایان رسمی اشغال عراق، هنوز نیز اقتصاد، فرهنگ و امنیت عراق وابسته به این شبکه است. بخشی از این شبکه در قالب فعالیت‌های اجتماعی، بخشی در

1. https://www.america.gov/persian/multimedia/photogallery.html#/30145/amgiv_pr/

2. https://web.archive.org/web/20080912005025/http://usinfo.state.gov/persian/index/products/products_listin/g_ej//Si/gnificant_Events_in_US_Foreign_Relations/vents7.html

3. <https://share.america.gov>

قالب تجاری و پیمانکاری و بخشی نیز در قالب مشاوره و تأمین مالی در تلاش هستند تا وابستگی عراق به ایالات متحده را حفظ کنند.

شکل شماره ۱: نقشه تعامل موجودیت‌های مختلف عراقی با نهادهای ایالات متحده^۱

بررسی‌ها نشان می‌دهد که ایالات متحده در سال‌های اخیر با بیش از ۱۵۰۰ موجودیت مختلف شامل افراد، عشیره‌ها، مسئولان و نهادهای عراقی در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی وارد تعامل شده است که نقشه کلی آن در شکل شماره ۱ مشاهده می‌شود.

در راستای این تعامل، دولت آمریکا اقدامات مختلفی از جمله برگزاری دوره‌های آموزشی، دوره تربیت رهبران جوان^۲، گسترش رسانه‌های دیداری و نوشتاری در عراق

۱. رتوس سبزنگ حاضر در این گراف، نشانگر نهادهای اصلی آمریکایی و غربی همکار با دولت ایالات متحده و رتوس نارنجی‌رنگ، مخاطبین آن‌ها در جامعه عراق هستند که بر مبنای پروژه‌های مختلف (بال‌های گراف) با یکدیگر وارد تعامل شده‌اند.

2. Iraqi Young Leaders Exchange Program (IYLEP)

و نیز ایجاد و توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد (NGO) در پوشش کمک به آوارگان و آسیب‌دیدگان از جنگ به‌خصوص زنان انجام داده است. مجموعه این اقدامات سبب شده تا ایالات‌متحده علاوه بر نفوذ سخت که از طریق حمله نظامی صورت گرفته بود، نفوذ نیمه‌سخت و نرم خود را نیز گسترش دهد. دولت آمریکا توانست با کلیدواژه توسعه جامعه مدنی افراد زیادی از جمله گروه‌های جوان عراقی را به نیروهای سیاسی و فرهنگی هم‌پیمان خود در عراق تبدیل کند و با آن‌ها از نزدیک همکاری داشته باشد و حتی این نیروها را به پیاده‌نظام این کشور در فشار به نیروهای مقاومت تبدیل نماید. در واقع آمریکا با شکل‌دهی جامعه مدنی تلاش کرده تا بافتار سنتی و مذهبی جامعه عراق را به بافتار مدرن مدنظر خود تبدیل کند و در این امر نیز موفقیت‌هایی به دست آورده است. هنگامی که جامعه سنتی عراق تغییر شکل داد و به سمت جامعه مدرن که مؤلفه‌های حاکم بر آن، همان ارزش‌های لیبرال - آمریکایی است، حرکت کرد، میدان نفوذ و کنترل آمریکا گسترده شد. به عبارت دیگر اقدامات آمریکا منجر به شکل‌گیری طیف وسیعی از غرب‌گرایان در جامعه سنتی عراق شده است که بر مبنای سبک زندگی (Life Style) آمریکایی گسترش یافته‌اند. تأثیر فراگیر شدن این نوع از سبک زندگی که به واسطه شکل‌دهی جامعه مدرن در عراق به وجود آمده است را می‌توان در اعتراضات سال ۲۰۱۹ عراق و کنار رفتن دولت عادل عبدالمهدی مشاهده کرد. در این اعتراضات دولت ایالات‌متحده با استفاده از شبکه خود در عراق که با پوشش جامعه مدنی آن را شکل داده بود، اعتراضات خیابانی وسیعی را علیه دولت وقت عراق به راه انداخت و بدون دخالت سخت، دولت عراق را سرنگون کرد.

یکی از پایه‌های مهم شکل‌دهی جامعه مدنی و افزایش نفوذ ایالات‌متحده در عراق، نهادهای غربی و شرکت‌های خصوصی آمریکایی هستند که در واقع فعالیت آن‌ها تنها به بخش اقتصادی محدود نیست و با انجام پروژه‌هایی در حوزه اجتماعی و حکمرانی، نفوذ ایالات‌متحده را گسترش داده‌اند. در این نوشتار تلاش شده است تا با نگاه به مهم‌ترین شرکت‌های آمریکایی در عراق، پروژه‌های کلان و برخی از اهداف آن‌ها مورد ارزیابی قرار بگیرد. امروزه در صحنه عراق حضور مستقیم شرکت‌ها و نهادهای آمریکایی

مسئله‌ای است که بیش از پیش به چشم می‌خورد. این پژوهش شرکت‌های آمریکایی در عراق را در سه حوزه تقسیم‌بندی کرده است: ۱- اجتماعی ۲- تجاری و پیمانکاری ۳- مشاوره‌ای و تأمین مالی. به طور خلاصه با توجه به نوع شرکت، ابعاد، تعداد شرکا و مشتریان شرکت، عنوان پروژه و احیاناً تبعات منفی آن در عراق به آن‌ها پرداخته می‌شود.

۱- شرکت‌ها و نهادهای مرتبط با مسائل اجتماعی

هدف اصلی شرکت‌ها و نهادهای اجتماعی ترویج، تشویق و ایجاد تغییرات اجتماعی است تا اهداف ایالات متحده را در تحقق جامعه به اصطلاح مدنی، در راهبرد ملت‌سازی دنبال کنند. الگوی اجرایی این شرکت‌ها قابلیت گسترش و تکثیر در جوامع دیگر را نیز دارد و به همین دلیل، بررسی یک نمونه از آن می‌تواند به تحلیل شرایط و نتایج، در کشورهای هدف ملت‌سازی نیز کمک نماید.

این شرکت‌ها و نهادهای عراق، در چارچوب کمک‌های بشردوستانه، حمایت از حقوق زنان، کودکان و خانواده تلاش می‌کنند تا با همکاری نهاد آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده نسبت به طراحی، ارائه مشاوره و اجرای پروژه‌ها اقدام نمایند. در این بخش هفت مجموعه مهم مرتبط با مسائل اجتماعی که در عراق با آمریکا همکاری می‌کنند، معرفی می‌شوند.

۱-۱. Save the Children

صندوق نجات کودکان که معمولاً با عنوان Save the Children شناخته می‌شود در سال ۱۹۱۹ در انگلستان برای بهبود زندگی کودکان از طریق آموزش بهتر، مراقبت‌های بهداشتی و فرصت‌های اقتصادی و همچنین کمک‌های اضطراری در بلایای طبیعی، جنگ و درگیری‌های دیگر تأسیس شد. پس از گذشت بیش از یک قرن، اکنون این صندوق یک مجموعه متشکل از ۲۹ سازمان ملی است که در ۱۲۰ کشور فعالیت می‌کند. این صندوق، تغییرات سیاسی را برای دستیابی به حقوق بیشتر کودکان و نوجوانان به‌ویژه با اجرای اعلامیه حقوق کودک در سازمان ملل متحد ترویج می‌کند. Save the Children با ایجاد هماهنگی در زمینه اقدامات امداد و نجات، از کودکان در برابر پیامدهای جنگ و خشونت محافظت می‌کند. این صندوق دارای حق مشاوره عمومی در شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد است.^۱

1. <https://www.savethechildren.net/>

جدول شماره ۱: مشخصات Save the Children

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان درآمد	حدود ۱ میلیون دلار
۲	حامیان	JOHNSON & JOHNSON (هلدینگ آمریکایی فعال در زمینه بهداشت و درمان) BULGARI (شرکت ایتالیایی فعال در زمینه کالای لوکس) ACCENTURE (شرکت چندملیتی فعال در زمینه مشاوره) C&A (شرکت چندملیتی فعال در زمینه مد و پوشاک) GSK (شرکت چندملیتی فعال در زمینه داروسازی) IKEA (شرکت چندملیتی فعال در زمینه مبلمان و لوازم خانگی)
۳	تعداد کارکنان	۱/۵۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	به‌عنوان یک سازمان خیریه فعالیت میکند و با استفاده از نیروهای داوطلب پروژه می‌گیرد.
۵	زمینه فعالیت	حقوق بشر و حمایت از کودکان

این صندوق با توجه به اهداف خود در عراق نیز فعالیت دارد و از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های آن می‌توان به پروژه ICAP اشاره کرد. Save the Children ادعا کرده است در این پروژه ۲۶۸/۰۰۰ وعده غذایی، ۵۸/۰۰۰ زمینه آموزش، ۲۲/۰۰۰ مورد محافظت از آسیب‌های اجتماعی، ۹/۰۰۰ مورد رفع فقر و ۳۳۷/۰۰۰ مورد رفع بحران صورت داده است.

پروژه ICAP در عراق

برنامه اقدام مشترک عراق^۱ که توسط آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده پشتیبانی و توسط Save the Children اجرا می‌شود، تنها برنامه توسعه‌ای این صندوق در کشور

1. Iraq Community Action Program (ICAP)

و دولت‌های محلی عراق است. در مرحله اول و دوم این پروژه بر روی ایجاد ظرفیت گروه‌های اقدام مشترک^۱ تمرکز شده است. این فعالیت‌ها به‌منظور جبران خلأ دولت محلی در ارائه خدمات اجتماعی به مردم نیازمند واقعی و جلب مشارکت مردمی در اجرای پروژه‌های مختلف صورت می‌گیرد. علاوه بر این مشارکت، دولت محلی نیز برای تأمین نیازهای جامعه ملزم به همکاری است. در مرحله سوم، ICAP مستقیماً مسئولین عراقی و شوراهای محلی منتخب را در بازسازی زیرساخت‌های اساسی در شهرها و روستاهای آن درگیر می‌کند. ICAP از ابتدای سال ۲۰۰۳ تاکنون از یک برنامه حامی عمدتاً متمرکز بر تأمین نیازها به یک نهاد جامع که از دموکراسی و سازوکارهای مردمی حمایت می‌کند، ارتقاء یافته است.

مرحله سوم این پروژه به ظرفیت‌سازی دولت‌های محلی مربوط است. زیرا این دولت‌ها به‌عنوان منبع ارزیابی نیازهای جامعه، مرجع تعیین اولویت و نوع طراحی پروژه و همچنین بودجه محسوب می‌شوند که تا به امروز توانسته‌اند در برنامه اقدام مشترک عراق، نتایج زیر را به دست بیاورند:

- بیش از ۲/۰۰۰ انجمن در پروژه ICAP آموزش دیده‌اند.
- ۳/۱۰۰ جوان زن و مرد در فعالیت‌های جامعه‌محور شرکت کرده‌اند.
- ۹۸/۰۰۰ شغل ایجاد شده است.
- بیش از ۵۰ میلیون دلار در قالب پروژه‌های اجتماعی، حقوق کارمندان محلی عراق و هزینه‌های عملیاتی به اقتصاد عراق تزریق شده است.^۲

---

1. community action groups

2. <https://www.globalcommunities.org/node/37070>

تصویر شماره ۱: پروژه ICAP در عراق

۱-۲. سازمان بین‌المللی مهاجرت آمریکا (USA For IOM)

USAIM سابق) شریک غیرانتفاعی آژانس مهاجرت سازمان ملل است که در سال ۱۹۵۱ شروع به کار کرده و اکنون در ۱۰۰ کشور دنیا دارای دفاتر فعال است. مهم‌ترین اقدامات این سازمان، ارائه کمک‌های بشردوستانه به افرادی است که در اثر بلایای طبیعی و منازعات داخلی آواره شده‌اند. همچنین کمک به بازماندگان و قربانیان قاچاق انسان در سراسر جهان از وظایفی است که USA For IOM برای خود تعریف کرده است. به‌علاوه، این سازمان آمریکایی امکاناتی برای حمایت مالی و لجستیکی از قربانیان خشونت ارائه و کمک‌های بشردوستانه‌ای نیز در قالب ایجاد کمپ‌های آوارگان در جهان فراهم می‌کند. عراق، سوریه، لیبی و سومالی کشورهایی هستند که تاکنون از این نهاد منتفع شده‌اند.^۱

1. <https://usaforiom.org>

جدول شماره ۲: مشخصات سازمان بین المللی مهاجرت آمریکا

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۱٫۱ میلیارد دلار
۲	حامیان	سازمان ملل USAID (آژانس توسعه بین المللی ایالات متحده)
۳	تعداد کارکنان	۱۲٫۶۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	با استفاده از نیروهای داوطلب و به‌عنوان عضوی از سازمان ملل در شرایط بحرانی ورود پیدا میکند.
۵	زمینه فعالیت	مباحث حقوق بشر و مهاجرت

این سازمان در قالب کمک‌های حقوق بشری و مباحث مربوط به مهاجرت در عراق نیز فعالیت دارد. به‌عنوان نمونه این مجموعه مدعی آن است که با اجرای پروژه کمپ حاج علی به خانواده‌های آواره عراقی خدمت‌رسانی کرده است.

پروژه کمپ حاج علی در عراق

با رسیدن گروه تروریستی داعش به موصل در دسامبر سال ۲۰۱۶ بسیاری از مردم این شهر آواره شدند. برخی از نهادهای بین‌المللی به‌منظور کمک به مردم، نسبت به احداث کمپ‌ها و سایت‌های اسکان اضطراری، اقدام کردند. در این راستا کمپ اضطراری حاج علی، توسط سازمان IOM و با همکاری وزارت آوارگان و مهاجرت عراق تأسیس شد. این کمپ در کنار سایت القیاره نزدیک به ۳۵۰۰ خانواده (نزدیک به ۲۰ هزار نفر) را در خود جای داد. ظرفیت ترکیبی کمپ‌های حاج علی و القیاره بیش از ۱۰۰ هزار نفر بود. این دو کمپ نیازهای آوارگان عراقی شامل سرپناه، بهداشت جسمی و روانی و خدمات اجتماعی را تأمین می‌کردند. بیش از سه‌چهارم خانواده‌های آواره از جنگ موصل در اردوگاه‌ها و سایت‌های اضطراری اسکان یافتند که توسط دولت عراق، IOM و سایر آژانس‌ها و شرکای سازمان ملل اداره می‌شد. پشتیبانی از سایت‌های اضطراری

از طریق کمک‌های مالی و اقلام موردنیاز آوارگان، توسط دفتر کمک به بلایای خارجی ایالات متحده^۱، سازمان حمایت مدنی و بشردوستانه اروپا^۲، وزارت توسعه بین‌المللی انگلستان^۳ و دولت‌های آلمان، کانادا و نیوزیلند به IOM ارائه شده است. توماس لوتار ویس^۴، مسئول مأموریت‌های IOM در عراق است^۵.

تصویر شماره ۲: پروژه کمپ حاج علی در عراق

۳-۱. انسیتیوی دموکراتیک ملی (NDI)

انسیتیوی دموکراتیک ملی (NDI) یا مؤسسه دموکراتیک ملی امور بین‌الملل، یک سازمان غیرحزبی و غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۸۵ اندکی پس از ایجاد موقوفه ملی برای دموکراسی^۶، توسط کنگره ایالات متحده تأسیس شد. مأموریت اعلام‌شده این سازمان از طرف دولت آمریکا، حمایت و تقویت نهادهای دموکراتیک در سراسر جهان از

1. Office of U.S. Foreign Disaster Assistance (OFDA)
2. European Civil Protection and Humanitarian (ECHO)
3. Department for International Development
4. Thomas Lothar Weiss
5. <https://www.iom.int/news/iom-shelters-iraqis-displaced-mosul-operations-al-qayara-emergency-site>
6. National Democratic Institute
7. National Endowment For Democracy (NED)

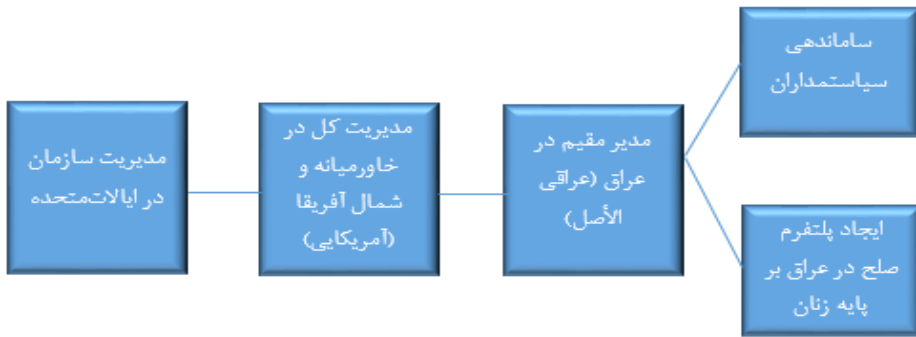
طریق مشارکت شهروندان، مردم‌سالاری و پاسخگویی دولت در کشورهای هدف است. هرچند (NDI) به‌عنوان یک نهاد غیرحزبی تعریف شده است و در ایالات‌متحده فعالیت جناحی نمی‌کند با این حال، وابستگی محسوسی به حزب دموکرات دارد. این سازمان از طریق حمایت‌های بخش خصوصی برای اجرای برنامه‌های خارج از ایالات‌متحده بودجه دریافت می‌کند. (NDI) برای افزایش کارایی نهادهای دموکراتیک با کشورهای در حال توسعه همکاری می‌کند. حوزه‌های اصلی برنامه این سازمان شامل مشارکت شهروندان در انتخابات، مباحث حکمرانی دموکراتیک، دموکراسی و فناوری، ورود گروه‌های حاشیه‌ای به عرصه سیاست، زنان و دموکراسی، صلح و امنیت، احزاب سیاسی و مشارکت سیاسی جوانان است.

جدول شماره ۳: مشخصات انستیتوی دموکراتیک ملی

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان درآمد	۱۲۸ میلیون دلار
۲	حامیان	(National Endowment for Democracy (NED USAID U.S. Department of State Consortium for Elections and Political Process Strengthening
۳	تعداد کارکنان	۱،۲۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	با استفاده از نیروهای داوطلب و با هماهنگی سازمان ملل در شرایط بحرانی ورود پیدا می‌کند.
۵	زمینه فعالیت	ورود سیاسی گروه‌های حاشیه‌ای، زنان و دموکراسی، صلح و امنیت احزاب سیاسی و مشارکت سیاسی جوانان

1. <https://www.ndi.org>

شکل شماره ۲: سازمان‌دهی و تشکیلات NDI در عراق

این سازمان به منظور ایجاد چارچوب‌های سیاسی موردنظر خود در عراق نیز وارد عمل شده است و پروژه‌ای را در این راستا تعریف کرده است.

پروژه ایجاد چارچوب‌های سیاسی در عراق

NDI کار خود را در عراق با نفوذ بین سیاستمداران اصلاح‌طلب، در سال ۱۹۹۹ آغاز و حضور خود را در این کشور به‌طور رسمی در سال ۲۰۰۳ تثبیت کرد. هدف این سازمان در عراق به اصطلاح توسعه و اصلاح سیاست‌ها، ارتقا مشارکت سیاسی زنان و اقلیت‌های دینی، مذهبی و سیاسی و همچنین ارتباط با شهروندان عراقی بود. NDI از گروه‌های نظارت مردمی بر انتخابات حمایت می‌کرد تا بتواند بنیان مستحکم‌تری برای پیشبرد انتخابات ایجاد کند. NDI در استان‌هایی که عناصر تروریستی مانند داعش پاک‌سازی شده بودند، زنان محلی را برای ترویج دیدگاه‌های جنسیتی و دستیابی به یک قدرت حاکمیت فراگیر، تحریک می‌کرد. این سازمان از سال ۲۰۰۳، برای ترویج گفتگو و کمک به توسعه نگرش‌ها بیش از ۴۰ نظرسنجی در سراسر کشور و ۴۰۰ جلسه گروهی در عراق برگزار کرده است.

از تازه‌ترین اقدامات NDI، می‌توان سازمان‌دهی اعتراضات علیه دولت عادل عبدالمهدی را به‌عنوان یک نمونه موفق نام برد. در سال ۲۰۱۹ به بهانه شرایط نامناسب اقتصادی و زیرساختی، گروهی از مردم عراق دست به اعتراضات خیابانی زدند که این اعتراضات به دلیل رفتارهای تحریک‌آمیز طرفین به خشونت کشیده شد. سازمان NDI

که از سازمان‌دهندگان این اعتراضات بود در گزارش خود آورده است که عمده نارضایتی معترضین شامل بیکاری زیاد، فساد فراگیر و ناتوانی دولت در ارائه خدمات عمومی مانند برق، بهداشت و آموزش بود. به دلیل واکنش‌های خشونت‌آمیز دولت، معترضین خواستار تشکیل دولت جدید و خواستار پایان دادن به نفوذ ایران در سیاست‌های عراق شدند و در نهایت در ماه نوامبر، نخست‌وزیر عادل عبدالمهدی استعفا داد.^۱ این در حالی است که خواسته‌های معترضین در ابتدا اقتصادی و مبارزه با فساد بود که با ورود این نهاد آمریکایی، اعتراضات به‌مرور به سمت خواسته‌های سیاسی سوق پیدا کرد. همین موضوع سبب استعفای دولت عادل عبدالمهدی و روی کار آمدن دولت نزدیک به آمریکا شد.

تصویر شماره ۳: اعتراضات خیابانی حاصل از اجرای پروژه ایجاد چارچوب‌های سیاسی در عراق

۱-۴. Mercy Corps

Mercy Corps یک سازمان بین‌المللی غیردولتی است که در سال ۱۹۷۹ تأسیس شد. این سازمان ادعا می‌کند که در زمینه ارائه کمک‌های بشردوستانه باهدف بهبود معیشت و توسعه پایدار در جوامع بحران‌زده فعالیت می‌کند. شعار این سازمان «از طریق کمک به مردم در ایجاد جوامعی امن، مولد و عادلانه، از رنج، فقر و ستم خلاص شوید» است.

1. <https://www.ndi.org/middle-east-and-north-africa/iraq>

Mercy corps در زمینه‌های مختلفی فعالیت می‌کند که بی‌ثباتی‌های اقتصادی، زیست‌محیطی، اجتماعی و سیاسی از جمله آن‌ها است. در حال حاضر، این سازمان در ۴۰ کشور از جمله عراق، افغانستان، جمهوری آفریقای مرکزی، میانمار و سومالی فعالیت می‌کند. در حال حاضر ساختار Mercy corps از بخش‌های بشردوستانه، مدیریت بحران، کودکان و جوانان، کشاورزی و امنیت غذایی تشکیل می‌شود.

جدول شماره ۴: مشخصات Mercy Corps

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان درآمد	۴۸۸ میلیون دلار
۲	حامیان	اژانس توسعه بین‌المللی دانمارک، وزارت توسعه بین‌الملل انگلستان USAID، اژانس سوئد برای همکاری بین‌المللی توسعه
۳	تعداد کارکنان	۵/۶۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	در همکاری با USAID و با استفاده از نیروهای داوطلب پروژه‌ها را در شرایط بحرانی طراحی و اجرا می‌کند.
۵	زمینه فعالیت	جلوگیری از بی‌ثباتی اقتصادی، زیست‌محیطی، اجتماعی و سیاسی ایجاد امنیت غذایی، افزایش عدالت برای زنان، آموزش

Mercy corps در عراق نیز به دنبال ارائه خدمات و کمک‌های خود می‌باشد و با تعریف پروژه‌های کمک‌رسانی و امدادسانی در این کشور مشغول فعالیت است.

پروژه ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی در عراق

Mercy Corps از سال ۲۰۰۳ در تلاش است تا در بازسازی عراق شرکت کند. این سازمان با ارائه کمک‌های اضطراری، به جمعیت متأثر از جنگ خدمت ارائه می‌کند و در عین حال نیازهای طولانی‌مدت مردم و علل آن را مورد بررسی قرار می‌دهد. Mercy

1. <https://europe.mercycorps.org/en-gb/who-we-are>

Corps مدعی است که از زمان شروع کار خود بیش از ۵ میلیون نفر را که تحت تأثیر اثرات منفی جنگ، خشونت و آوارگی قرار گرفته بودند، تحت پوشش قرار داده است. از سال ۲۰۱۹ Mercy Corps وارد بازسازی زیرساخت‌های عراق شده است. افزایش فرصت‌های معیشتی از طریق آموزش، کمک‌های نقدی برای رونق تجاری، مشاوره‌های روان‌شناختی و آموزشی جوانان ترک‌تحصیل کرده، بازسازی سیستم‌های آب و بهداشت و تسهیل برنامه‌های انسجام اجتماعی، از جمله فعالیت‌های ادعایی این سازمان است. برخی از اقدامات Mercy Corps مطابق با گزارش‌های این مجموعه تا به امروز بدین صورت بوده است:

- کمک به معیشت بیش از ۱ میلیون نفر در عراق در راستای بهبود زندگی خانواده‌های عراقی
- توزیع بیش از ۳۲/۰۰۰ مورد اقلام موردنیاز در زمستان و کیت‌های بهداشتی
- آموزش بیش از ۱۵۳/۶۰۰ نفر از والدین، پرستاران و کارکنان مدارس در راستای اهمیت آموزش و حقوق شهروندی

تصویر شماره ۴: پروژه ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی در عراق

کنگره اسلامی آمریکا (AIC) در پی اتفاقات ۱۱ سپتامبر و در اواخر سال ۲۰۰۱ تأسیس شد. این کنگره خود را یک سازمان غیرانتفاعی و غیرمذهبی می‌داند که در ایالات متحده مستقر است و برای احقاق حقوق مدنی تلاش می‌کند. این سازمان مهم‌ترین شعار خود را «ایجاد تفاهم بین ادیان و اقوام» اعلام کرده است. AIC خود را به سکویی برای مسلمانان تشبیه می‌کند تا علیه افراط‌گرایی و تروریسم به نام اسلام صحبت کنند. این سازمان، تلاش‌های خود را پیگیری موارد نقض حقوق بشر و حقوق مدنی در سراسر جهان اسلام، به‌ویژه خاورمیانه و شمال آفریقا اعلام کرده است. AIC بودجه خود را از دولت ایالات متحده دریافت می‌کند و سعی دارد در مورد کشورهای اسلامی به دولت آمریکا مشاوره دهد. یک سوم بودجه این نهاد از طریق کمک‌های مالی وزارت امور خارجه برای مشارکت در خاورمیانه تأمین می‌شود. این سازمان علاوه بر تأمین مالی از سوی دولت ایالات متحده، از سوی برخی اشخاص حمایت مالی می‌شود. شلدون آدلسون^۲ یکی از سرمایه‌داران یهودی بود که از این سازمان پشتیبانی مالی می‌کرد. دفتر مرکزی AIC در واشنگتن مستقر است و دفاتر نمایندگی آن در کشورهای عراق، تونس و مصر فعال است^۳. برخی از تحلیلگران معتقد هستند AIC با سازمان‌های ضداسلامی ارتباط نزدیک دارد و عنوان می‌کنند که این سازمان به‌عنوان "بازوی وفادار قدرت نرم آمریکایی در خاورمیانه" عمل می‌کند.

1. American Islamic Congress

2. Sheldon Gary Adelson

3. <https://aicongress.org/who-we-are/about-us>

جدول شماره ۵: مشخصات کنگره اسلامی آمریکا

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۱۰ میلیون دلار
۲	حامیان	وزارت خارجه آمریکا، USAID
۳	تعداد کارکنان	۵۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	مشاوره و اجرای پروژه برای سازمان‌های حاکمیتی ایالات متحده
۵	زمینه فعالیت	افزایش آزادی‌های مدنی و مذهبی

AIC در تلاش است بانفوذ در لایه‌های نخبگانی کشورها تغییرات نرم حاکمیتی را کلید بزند. در همین راستا پروژه‌های نور و سفیران صلح در عراق را راه‌اندازی کرده است.

پروژه نور و سفیران صلح در عراق

مطابق گزارش AIC پروژه نور در پی آن است تا دانشجویان توانمند را قادر سازد برای ایجاد تعامل و درک میان ادیان و اقوام، رویدادهایی را در دانشگاه‌های خود ایجاد کنند و با ارائه نظریات پیرامون این موضوعات باعث جذب افراد از قومیت مختلف و مذاهب متفاوت شوند. زینب السوویج^۱ که یکی از بنیان‌گذاران و مدیر AIC است، در راستای این پروژه تلاش‌های فراوانی کرده است و نزد جوانان مسلمان آمریکایی، شهرت پیدا کرده است.

از سوی دیگر AIC، برنامه سفیران صلح را نیز از سال ۲۰۱۴ در لاذقیه سوریه راه‌اندازی کرده است و همزمان این برنامه را در دهوک و اربیل عراق نیز به اجرا درآورد. تا به امروز، بیش از ۷۰۰ جوان برای تبدیل شدن به سفیران صلح آموزش دیده‌اند و بسیاری از پروژه‌های سازنده صلح در حال توسعه هستند. در این پروژه آموزش‌های مرتبط با کمک‌های اولیه، توان‌بخشی به کودکان آسیب‌پذیر و خیابانی و همچنین گفتگوی با اهالی بومی منطقه ارائه می‌شود. اجرای این پروژه توسط یک نهاد آمریکایی در منطقه

1. Zainab Al-Suwaij

علوی نشین سوریه در حالی است که این کشور از سال ۲۰۱۱ درگیر بحران داخلی شد و عامل اصلی این بحران نیز خود ایالات متحده بوده است. این مسئله نشان از آن دارد که دولت آمریکا همزمان با پیش بردن پروژه‌های نظامی و امنیتی خود، پروژه‌های اجتماعی را نیز با وجود داشتن تنش بالا با دولت سوریه در این کشور پیش برده است. این سازمان در ایران نیز اقداماتی را صورت داده است. به عنوان مثال AIC در سال ۸۶ برای هاله اسفندیاری (مدیر برنامه خاورمیانه در مرکز وودرو ویلسون) پوششی راه اندازی نمود و از جامعه جهانی درخواست کرد تا برای آزادی این پژوهشگر ایرانی - آمریکایی تلاش کنند.^۱

تصویر شماره ۵: پروژه نور و سفیران صلح در عراق

۱-۶. مرکز سرمایه گذاری خصوصی بین المللی (CIPE)^۲

مرکز سرمایه گذاری خصوصی بین المللی (CIPE) مدعی است که از طریق بنگاه‌های خصوصی و اصلاحات بازاری، دموکراسی را در سراسر جهان تقویت می کند. این مرکز وابسته به اتاق بازرگانی ایالات متحده^۳ و یکی از چهار مؤسسه اصلی حامی موقوفه ملی

1. https://www.washingtonpost.com/lifestyle/style/moderate-american-muslim-tries-to-navigate-a-deeply-divided-community/2012/07/10/gJQAq4htbW_story.html

2. Center for International Private Enterprise

3. U.S. Chamber of Commerce

برای دموکراسی (NED) است. CIPE از سال ۱۹۸۳ با فعالان تجارت دنیا، سیاست‌گذاران و روزنامه‌نگاران برای ایجاد به اصطلاح نهادهای مدنی حیاتی دموکراتیک همکاری کرده است. حوزه‌های اصلی برنامه CIPE شامل مبارزه با فساد اداری، کمک به انجمن‌های تجاری، حاکمیت شرکتی، حاکمیت دموکراتیک، دسترسی به اطلاعات، حقوق مالکیت برای زنان و جوانان است. برنامه‌های این مرکز توسط موقوفه ملی برای دموکراسی، آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده، دفتر مشارکت ایالات متحده و خاورمیانه^۱ و دفتر توسعه بخش خصوصی سفارت ایالات متحده در عراق^۲ پشتیبانی می‌شود.^۳

جدول شماره ۶: مشخصات مرکز سرمایه‌گذاری خصوصی بین‌المللی

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۲۵ میلیون دلار
۲	حامیان	وزارت خارجه آمریکا، USAID
۳	تعداد کارکنان	۱۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	ارائه کمک و وام مالی به سمن‌ها در راستای تقویت دموکراسی
۵	زمینه فعالیت	گسترش تجارت‌های کوچک در راستای گسترش دموکراسی

CIPE در عراق نیز به فعالیت‌های مرتبط با بخش‌های اقتصادی می‌پردازد. کنفرانس فرصت‌های سرمایه‌گذاری و کنفرانس اصلاحات اقتصادی در عراق از جمله فعالیت‌های این مرکز است. این مرکز با همکاری دفتر توسعه بخش خصوصی سفارت ایالات متحده در عراق، اقدام به انجام پروژه‌های حمایتی کرده است.

پروژه تقویت تجارت استانی و منطقه‌ای در عراق

مطابق گزارش CIPE، این مرکز از سال ۲۰۰۳ تاکنون از گروه‌های تجاری در عراق به‌منظور مشارکت مؤثرتر در بخش‌های اقتصادی این کشور حمایت کرده است. این

1. The U.S.-Middle East Partnership Initiative (MEPI)
2. Private Sector Development Advisor
3. <https://www.cipe.org/who-we-are>

مرکز با انجمن‌های بازرگانی و جامعه مدنی عراق، برای ایجاد دستورالعمل‌های تجاری استانی و منطقه‌ای و همچنین تهیه پیش‌نویس سیاست‌نامه‌هایی که می‌تواند به حل موانع رشد بخش خصوصی کمک کند و تولید را افزایش دهد، همکاری کرده است. یکی دیگر از پروژه‌های صورت‌گرفته توسط CIPE، برگزاری نظرسنجی‌هایی است که برای سنجش دیدگاه‌های مشاغل عراقی (که اکثر آن‌ها کسب‌وکارهای خرد هستند) نسبت به شرایط اقتصادی حاکم، عوامل مؤثر در رشد تجارت و بسیاری دیگر از سیاست‌های کلیدی انجام می‌شود.^۱

تصویر شماره ۶: پروژه دفتر توسعه بخش خصوصی سفارت ایالات متحده در عراق

۱-۷. مرکز اطلاعات بانکی (BIC)^۲

BIC یک مرکز مستقل و غیرانتفاعی است که از شفافیت، پاسخگویی، پایداری و مشارکت در توسعه امور مالی حمایت می‌کند. این مرکز در دهه ۱۹۸۰ تأسیس شد تا به‌عنوان پلی بین جامعه مدنی در سراسر جهان و مؤسسات مالی بین‌المللی شناخته شود. BIC با همراهی جامعه مدنی (گروه‌ها و مراکز غیردولتی و غیرحاکمیتی) بر حسن تأثیرگذاری

1. <https://www.cipe.org/blog/2014/02/19/advancing-private-sector-participation-in-iraq/>

2. Bank Information Center

سیاست‌ها، برنامه‌های بانک جهانی و سایر مؤسسات مالی بین‌المللی (IFIs) در کشورهای در حال توسعه نظارت می‌کند. این مرکز مدعی است که در سال‌های اخیر، چشم‌انداز توسعه را به طور چشم‌گیری تغییر داده است.^۱

جدول شماره ۷: مشخصات مرکز اطلاعات بانکی

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۲ میلیارد دلار
۲	حامیان	بنیاد فورد، بنیاد بیل و ملیندا گیتس بنیاد دیوید و لوسیل پاکارد
۳	تعداد کارکنان	۵۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	متغیر
۵	زمینه فعالیت	حمایت از سمن‌ها برای تأثیرگذاری بر بانک‌های جهان، اجرای سیاست‌های بانک جهانی از طریق سمن‌ها، تلاش برای دموکراتیک کردن جوامع از طریق سمن‌ها

BIC گستره فعالیت‌های خود را در عراق نیز گسترش داده است و به ارائه وام‌های خرد و بلاعوض در زمینه بازسازی زیرساخت‌های عراق اقدام کرده است. همچنین این مرکز با همکاری IMF توانسته است وام‌های کلانی را به دولت نیز اعطا کند. این فعالیت‌ها در کنار پروژه‌های دیگر این نهاد ظاهراً برای کمک به مردم عراق انجام شده است.

پروژه گروه‌های جامعه مدنی در عراق

BIC طی سال‌های اخیر گروه‌های جامعه مدنی در عراق را به منظور پاسخگویی دولت به مردم ایجاد و تقویت کرده است. این مرکز با برگزاری جلسات میان گروه‌ها و نهادهای معتبر بین‌المللی، آموزش‌های لازم را در رابطه با نحوه مطالبه از دولت ارائه می‌دهد. به‌عنوان مثال در سال ۲۰۱۵ جلسه‌ای میان گروه‌های جامعه مدنی عراقی (CSO) و نماینده

1. <https://bankinformationcenter.org/en-us/about>

بانک جهانی در عراق صورت گرفت. در این جلسه بنا شد بانک جهانی برای بازسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده عراق در جنگ با داعش مانند بخش بهداشت، خدمات و زیرساخت‌های جاده‌ای، مبلغ ۶/۵ میلیون دلار را تخصیص دهد و جامعه مدنی عراقی این گروه‌ها دولت را مکلف می‌کنند تا این منابع در همین بخش‌ها به مصرف برسد.^۱

در مارس ۲۰۱۵ نیز BIC، یک کارگاه آموزشی دو روزه به‌منظور پاسخگویی اجتماعی دولت و با عنوان «یک مدل اجرایی در پروژه‌های بانک جهانی» در سلیمانیه عراق برگزار کرد. ۱۷ نماینده جامعه مدنی از مناطق مختلف عراق در این کارگاه شرکت کردند. شرکت‌کنندگان در زمینه‌های مختلفی همچون شفافیت، رسانه‌ها، برابری‌های جنسیتی و مشارکت جوانان به بحث و گفت‌وگو می‌پرداختند. همچنین این کارگاه بر روی چگونگی جستجوی اطلاعات در وبسایت بانک جهانی و نحوه استفاده از آن نیز تمرکز داشت. به‌طور کلی در این کارگاه، پاسخگویی حاکمیت در برابر مردم با رویکرد مبتنی بر سازوکارهای حقوقی مورد استفاده شهروندان آموزش داده شده است.^۲

تصویر شماره ۷: پروژه گروه‌های جامعه مدنی در عراق

1. <https://bankinformationcenter.org/en-us/update/iraqi-csos-meet-with-world-bank-country-manager-in/>
2. <https://bankinformationcenter.org/en-us/update/bic-mena-holds-a-workshop-on-accountability-in-iraq>

۲- شرکت‌های تجاری و پیمانکاری

شرکت‌های تجاری و پیمانکاری تلاش می‌کنند تا با همکاری نهادهایی مانند آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده و سفارت آمریکا در عراق، دست به طراحی، اجرا و مشاوره در زمینه پروژه‌های عمرانی، کشاورزی و فناوری بزنند. اگرچه آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده با چهره انسان‌دوستانه وارد عراق شده است اما سعی دارد در مناقصات به نفع شرکت‌های تجاری و پیمانکاری خود حمایت به عمل آورد. در این بخش سه شرکت تجاری و پیمانکاری مهم ایالات متحده در عراق معرفی می‌شود.

۲-۱. Cargill

Cargill شرکت مواد غذایی آمریکایی و چندملیتی است که در سال ۱۸۶۵ بنا نهاده شد و توسط خانواده Cargill مدیریت می‌شود. این شرکت در شهر مینه‌تونکا ایالت مینه‌سوتا فعالیت دارد. در حال حاضر این شرکت از لحاظ میزان درآمد در میان شرکت‌های مواد غذایی دنیا، بزرگ‌ترین شرکت به حساب می‌آید و در زمینه‌های خرید، فروش و توزیع انواع غلات، دانه‌های خوراکی و دیگر کالاهای کشاورزی، تولید خوراک دام، تولید مواد غذایی مانند نشاسته، روغن‌های گیاهی و دیگر روغن‌های خوراکی برای استفاده در غذاها و همچنین روغن‌های غیرخوراکی برای مصارف صنعتی فعالیت دارد. Cargill همچنین در زمینه تجارت انرژی نیز فعالیت می‌نماید. عامل اصلی رشد و توسعه این شرکت، سرمایه‌گذاری مجدد سود حاصل از خود شرکت توسط مالکین شرکت عنوان می‌شود.

این شرکت با کمک به بنیادهای خیریه در اقصی نقاط جهان از جمله در عراق مشارکت گسترده‌ای دارد و پروژه‌هایی را در زمینه‌های توسعه کشاورزی مدیریت می‌کند.

1. <https://www.cargill.com/about>

جدول شماره ۸: مشخصات شرکت Cargill

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان درآمد	۱۱۵ میلیارد دلار
۲	سهام‌داران	Macmillan, Cargill
۳	تعداد کارکنان	۱۵۵٫۰۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	سرمایه‌گذاری به‌عنوان یک بنیاد خیریه در پروژه‌های امنیت غذایی
۵	زمینه فعالیت	محصولات کشاورزی، محصولات زراعی و دامی، غذا بهداشت و داروسازی، مدیریت ریسک صنعتی و مالی، مواد اولیه

پروژه بازسازی و توسعه کشاورزی در عراق (ARDI)^۱

پس از جنگ سال ۲۰۰۳ در عراق و به دنبال آن، بازسازی زیرساخت‌های این کشور از جمله بخش کشاورزی، اصلاح صنعت بذر عراق از سوی شرکت‌های ایالات متحده مورد توجه قرار گرفت. شرکت Cargill که یکی از شرکت‌های فعال در زمینه مواد غذایی در جهان است در کنار سایر شرکت‌ها، به پروژه بازسازی و توسعه کشاورزی عراق پرداخت. دانیل آمستوز^۲ معاون سابق Cargill مسئول برنامه بازسازی و توسعه کشاورزی عراق بود. این پروژه توسط شرکت Development Alternatives، به‌عنوان یکی از معتبرترین پیمانکاران خصوصی USAID اجرا شد. در رأس این پروژه، اصلاح بذر گندم به‌عنوان مهم‌ترین محصول غذایی عراق قرار داشت. با اجرای پروژه ARDI و اصلاحات انجام‌گرفته بر روی بذر گندم طی سه سال، تولید ملی گندم عراق باوجود دوبرابر شدن سطح زیر کشت گندم، از ۲/۶ میلیون تن در سال ۲۰۰۲ به ۲/۲ میلیون تن در سال ۲۰۰۶ کاهش یافت. به‌علاوه، متوسط برداشت گندم در همان سال‌ها از ۱/۶ تن در هکتار به ۰/۶ تن در هکتار کاهش یافت؛ لذا به نظر می‌رسد این برنامه بیش از

1. Agriculture Reconstruction and Development Program for Iraq (ARDI)

2. Daniel Gordon Amstutz

آنکه به دنبال رشد کشاورزی در عراق بوده باشد، به دنبال آزمایش محصولات جدید شرکت‌های کشاورزی آمریکایی از جمله Cargill بوده و عملاً هدف آن، کسب منافع اقتصادی برای ایالات متحده در نظر گرفته شده بود. با این حال، پروژه ARDI همچنان بخشی از یک برنامه بزرگ شوک درمانی ایالات متحده برای اقتصاد عراق بود و احتمالاً بیشتر مورد توجه تجارت کشاورزی ایالات متحده بوده است. هدف اصلی این پروژه در واقع خصوصی‌سازی بخش گندم عراق و به‌ویژه سیستم توزیع عمومی آن بود. نتیجه این برنامه در واقع، سودآوری میلیاردی دلار برای شرکت‌های غلات آمریکایی بود.^۱

نظایر تکرار رویکرد Cargill را در کشورهای دیگری از جمله بولیوی^۲ و اندونزی^۳ و با ورود این شرکت در تولید محصولاتی مانند سویا و روغن پالم نیز می‌توان مشاهده کرد. Cargill با همکاری دولت‌های محلی به دنبال بیرون راندن کشاورزان از زمین‌های خود بود تا بتواند از ظرفیت حاصل‌خیزی زمین‌های کشاورزی در این کشورها به‌منظور تولید و آزمایش محصولات موردنظر خود استفاده کند.

تجربه حضور Cargill در کشورهای مختلف نشان می‌دهد این شرکت نه تنها به دنبال رشد بخش کشاورزی کشورهای هدف نیست بلکه با تبدیل آن‌ها به آزمایشگاه‌های اختصاصی خود قصد دارد تا تولیدات شرکت را بر روی مردم آزمایش کرده و در صورت مشاهده اثرات مثبت و به‌صرفه بودن تولید انبوه، اقدام به عرضه عمومی کند. علاوه بر این، شرکت Cargill با شرکت‌های مواد غذایی اسرائیلی نیز همکاری می‌کند و با سرمایه‌گذاری در آن‌ها به دنبال افزایش بهره‌وری در تولیدات غذایی بوده تا بتواند نقش مهمی در آینده امنیت غذایی جهان ایفا نماید.^۴

1. <https://ejatlas.org/conflict/order-81s-effect-on-agriculture>

2. <https://ejatlas.org/conflict/monocultivo-de-soya-en-santa-cruz-bolivia#>

3. <https://ejatlas.org/conflict/manis-mata-conflict-pt-hsl-in-kalimantan-indonesia>

4. <https://www.cargill.com/story/protein-innovation-cargill-invests-in-cultured-meats>

تصویر شماره ۸: پروژه بازسازی و توسعه کشاورزی در عراق

۲-۲. Bechtel

Bechtel بزرگ‌ترین شرکت ساخت‌وساز و مهندسی در ایالات‌متحده آمریکا است که در سال ۱۹۰۶ تأسیس شد. این مجموعه یک شرکت خصوصی مهندسی، ساخت‌وساز و مدیریت پروژه است که دفتر مرکزی آن در سانفرانسیسکو کالیفرنیا قرار دارد. بنیان‌گذار آن Warren A. Bechtel، پس از شکست دامداری اوکلاهما در سال ۱۸۹۸، به‌عنوان کارمند صنعت خط آهن ایالات‌متحده آغاز به کار کرد. در طی ۲۰ سال بعدی، او در زمینه ساخت راه‌آهن و بزرگراه به تخصص رسید. پس از جنگ جهانی دوم، شرکت Bechtel در بخش انرژی به تکمیل پروژه‌هایی مانند سیستم خط لوله Trans-Alaska ادامه داد. بکتل در حال حاضر تقریباً در ۵۰ کشور حضور داشته و ۵۵/۰۰۰ کارمند در پروژه‌های آن مشغول فعالیت هستند. این شرکت شش واحد تجاری را اداره می‌کند که عبارت‌اند از:

۱. زیرساخت

۲. دفاع و امنیت هسته‌ای

۳. انرژی

۴. پاک‌سازی و مدیریت محیط‌زیست

۵. معدن و فلزات

۶. مواد شیمیایی

این شرکت یکی از مهم‌ترین پیمانکاران ایالات متحده در غرب آسیا است^۱.

جدول شماره ۹: مشخصات شرکت Bechtel

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان درآمد	۲۲ میلیارد دلار
۲	سهام‌داران	خانواده بکتل
۳	تعداد کارکنان	۵۵٫۰۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	شرکت در مناقصه
۵	زمینه فعالیت	مهندسی، تدارکات، ساخت‌وساز، و مدیریت پروژه

Bechtel در پروژه‌های مختلفی در منطقه خاورمیانه شرکت داشته است که از جمله در عراق نیز اقدام به بازسازی زیرساخت‌های این کشور کرده است.

پروژه بازسازی زیرساخت‌ها در عراق

شرکت Bechtel از سال ۲۰۰۳، برای بازسازی بخش‌های عمده زیرساختی عراق مانند سیستم‌های برق، خدمات آب و فاضلاب شهری، شبکه‌های جاده‌ای و سیستم‌های ریلی، ساختمان‌ها، بندرها، آبراه‌ها و فرودگاه‌ها وارد عمل شد. به علاوه، یکی دیگر از وظایف این شرکت، پشتیبانی و تقویت نهادهای خدماتی و مؤسسات عراقی بود. این شرکت با همراهی آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده، در بسیاری از مناقصات شرکت کرد و در بازسازی عراق نقش مهمی را ایفا نمود.

به‌عنوان مثال به چند نمونه از دستاوردهای این شرکت در عراق اشاره می‌شود:

- تعمیر ۱۴ واحد تولید برق، ساخت چهار واحد جدید و ایجاد ۲۵ پست فرعی در اطراف بغداد
- ساخت یک کارخانه تصفیه فاضلاب و بازسازی هشت کارخانه دیگر
- لایروبی کانال آب آشامیدنی بصره و ترمیم پمپ‌های آن
- نصب هفتاد دستگاه تصفیه آب در مناطق روستایی
- انجام تعمیرات لازم در فرودگاه‌های بغداد و بصره برای انجام پروازهای غیرنظامی

1. <https://www.bechtel.com/about-us>

- لایروبی بندر ام‌قصر، یکی از بندرهای مهم و بین‌المللی عراق
- بازسازی ایستگاه‌های تعویض تلفنی بغداد و شبکه تلفن این کشور
- بازسازی پل‌های آسیب‌دیده از جنگ در بزرگراه‌های اصلی عراق
- بازسازی ۱/۲۴۰ مدرسه^۱

تصویر شماره ۹: پروژه بازسازی زیرساخت‌ها در عراق

Louis Berger

Louis Berger .۳-۲

Louis Berger یک شرکت فعال در حوزه‌های مهندسی، معماری، برنامه‌ریزی، محیط‌زیست، مدیریت برنامه، ساخت‌وساز و توسعه اقتصادی بود که در سال ۱۹۵۳، در هریسبورگ پنسیلوانیا توسط دکتر Louis Berger تأسیس شد. این شرکت نزدیک به ۶۰۰۰ کارمند را در بیش از ۵۰ کشور جهان استخدام کرد. Louis Berger همچنین یک شرکت خدمات حرفه‌ای جهانی به شمار می‌رفت که از لحاظ درآمدی در بین شرکت‌های مهندسی آمریکایی رتبه ۲۵ را دارا بود. این شرکت به مشتریان خود در سراسر دنیا کمک می‌کرد تا پیچیده‌ترین زیرساخت‌ها و چالش‌های توسعه‌ای خود را حل نمایند. Louis Berger در فعالیت‌های مختلف مانند ایجاد زیرساخت در کشورهای جنگ‌زده، تغییر برنامه پولی کشورهای در حال توسعه و هدایت برنامه‌های بازسازی و نوسازی، پس از جنگ‌ها و بحران‌های داخلی و رخدادهای طبیعی

1. <https://www.corpwatch.org/article/iraq-bechtel-ends-iraq-rebuilding-after-rough-3-years>

شرکت داشته است. این شرکت در سال ۲۰۱۸ توسط WSP Global خریداری شد. این شرکت ارائه‌دهنده خدمات به مشتریان فدرال، ایالتی و دولت محلی در ایالات متحده و همچنین به مؤسسات چندجانبه بین‌المللی و صنایع بازرگانی است. از سپتامبر ۲۰۱۱ Louis Berger به‌عنوان سومین شریک بخش خصوصی USAID معرفی شده است.^۱

جدول شماره ۱۰: مشخصات شرکت Louis Berger

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان درآمد	۱ میلیارد دلار
۲	سهام‌داران	WSP, USAID
۳	تعداد کارکنان	۶,۰۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	شرکت در مناقصه
۵	زمینه فعالیت	مهندسی، معماری، برنامه‌ریزی، محیط‌زیست، برنامه و مدیریت ساخت و توسعه اقتصادی

شرکت Louis Berger در عراق نیز به ارائه خدمات فنی و مهندسی پرداخته است که دو مورد از مهم‌ترین پروژه‌های این شرکت به نام‌های «ازدهار» و «تجارت» شناخته می‌شوند.

پروژه‌های خدماتی - مهندسی در عراق

شرکت Louis Berger از سال ۲۰۰۴ فعالیت‌های خود را در عراق آغاز کرده است. «ازدهار» از اولین پروژه‌های این شرکت در عراق محسوب می‌شود. Louis Berger مدعی است در این پروژه برای توسعه بخش خصوصی به عراقی‌هایی که پس از فروپاشی دولت صدام به فقر دچار شدند و همچنین زنان و سایر گروه‌های فقیر یا بیکارانی که از فقر در رنج بودند، تا سقف ۵,۰۰۰ دلار وام اعطا نموده است.^۲ به دنبال

۱. شرکت مهندسی کانادایی است که در زمینه ارائه خدمات حرفه‌ای و مشاوره مدیریتی فعالیت می‌نماید.

2. <https://www.louisberger.com/about>

3. <https://www.microcapital.org/>

پروژه اژدهار، برنامه رشد اقتصادی استانی عراق به نام «تجارة» نیز عملیاتی شد. این پروژه از سال ۲۰۰۸ آغاز و تا سال ۲۰۱۳ ادامه پیدا کرد. این پروژه در زمینه تأمین مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط، خدمات توسعه کسب‌وکار، کارآفرینی جوانان، بهبود سرمایه‌گذاری و اصلاحات تجاری فعالیت کرده است. هدف نهایی این فعالیت‌ها، تسریع و تسهیل عضویت عراق در سازمان تجارت جهانی (WTO) بود. این شرکت مدعی است که در این پروژه به دنبال حرکت دادن عراق از یک اقتصاد متمرکز تحت تأثیر شرکت‌های دولتی ناکارآمد به یک اقتصاد آزاد با فرصت‌های بیشتر برای شکوفایی کارآفرینان فعال بود^۱.

در کنار پروژه‌های صورت‌گرفته برای عراق، پایگاه‌های آمریکایی نیز از حضور شرکت Louis Berger بهره‌مند می‌شدند. پایگاه عین الأسد که دومین پایگاه نظامی ایالات متحده در عراق و بزرگ‌ترین پایگاه ائتلاف در غرب عراق بود نیاز به مهندسی مجدد نیروگاه خود داشت تا ضمن تأمین نیازهای اصلی برق پایگاه هوایی، تجهیزات جدید را با سیستم تولید و توزیع برق اصلی موجود ادغام کند؛ از این رو شرکت Louis Berger یک نیروگاه برق ۳۵ مگاواتی، بنابر اعلام نیاز سپاه مهندسان ارتش آمریکا (USACE) احداث کرد. این نیروگاه در سال ۲۰۰۸ احداث و راه‌اندازی شد و تا زمان عزیمت بخشی از نیروهای آمریکایی در پاییز ۲۰۱۱ این پایگاه به طور مداوم کار می‌کرد^۲.

تصویر شماره ۱۰: پروژه‌های خدماتی - مهندسی در عراق

1. <http://www.iraq-businessnews.com/2013/02/05/report-on-usaid-tijara-growth-program/>
2. <https://www.wsp.com/en-US/projects/iraq-al-asad-airbase-power-plant>

۳- شرکت‌ها و نهادهای مشاوره‌ای و تأمین مالی

منظور از شرکت‌های مشاوره‌ای و تأمین مالی، شرکت‌هایی هستند که در چارچوب‌های مشخص، پروژه‌های نهادهای حاکمیتی را مدیریت می‌کنند. در کشور عراق این شرکت‌ها با همکاری نهادهایی مانند آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده و سفارت آمریکا، اقدام به طراحی پروژه‌های مشاوره‌ای و تأمین مالی می‌کنند. در کنار تعریف این پروژه‌ها، این شرکت‌ها در زمینه‌ی تغییر نگرش اجتماعی مردم عراق نیز فعال هستند. آنچه در میان تمام این شرکت‌ها جالب توجه است حضور بخش علمی و دانشگاهی در زیرمجموعه USAID است. در این بخش به معرفی ۱۰ شرکت مشاوره‌ای و تأمین مالی مهم ایالات متحده در عراق خواهیم پرداخت.

۳-۱. Calvert Impact Capital

بنیاد Calvert یک مؤسسه غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۸۸ تأسیس شده و به‌عنوان یک بنیاد سرمایه‌گذاری اجتماعی فعالیت می‌کند. در حال حاضر این بنیاد در ۸۰ کشور در بخش‌های مختلفی مانند توسعه مسکن ارزان قیمت، سامان دادن سرمایه‌های خرد، توانمندسازی زنان، تجارت عادلانه و کشاورزی پایدار فعالیت می‌کند. افراد و مؤسسات از طریق ارائه طرح توجیهی سرمایه‌گذاری می‌توانند از این بنیاد وام دریافت کنند. وام‌های بنیاد Calvert بیشتر در زمینه تمرکز بر مسائل اجتماعی، زیست‌محیطی و عدالت جنسیتی توزیع می‌شود.^۱

1. <https://www.calvertimpactcapital.org/about>

جدول شماره ۱۱: مشخصات بنیاد Calvert

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۵۰۰ میلیون دلار
۲	تعداد کارکنان	۱۶,۰۰۰ نفر
۳	نحوه تأمین مالی	ارائه طرح سرمایه‌گذاری و ارائه وام جهت پروژه‌ها
۴	زمینه فعالیت	توسعه مسکن ارزان‌قیمت، سرمایه‌های خرد توانمندسازی زنان، تجارت عادلانه و کشاورزی

شکل شماره ۳: نحوه عملکرد بنیاد Calvert در عراق

بنیاد Calvert به منظور عملیاتی کردن اهداف خود در عراق به دنبال سرمایه‌گذاری در لایه‌های اجتماعی و حمایت از گروه‌های خاص از جمله زنان در این کشور است.

پروژه بازسازی اقتصادی و سرمایه‌گذاری اجتماعی در عراق

پس از سقوط صدام حسین در سال ۲۰۰۳ شرکت‌های توسعه‌ای از جمله بنیاد Calvert، باهدف به‌اصطلاح ارتقاء و بازسازی اقتصادی عراق و توسعه سرمایه اجتماعی ایالات‌متحده وارد این کشور شدند. از آنجایی که برای سالیان متمادی پس از جنگ، کارآفرینان و مشاغل خانگی کوچک در این کشور از خدمات اصلی مالی محروم بودند و دریافت تسهیلات بانکی بسیار دشوار بود، بنیاد Calvert به ارائه وام‌های خرد و متوسط پرداخت. این وام‌ها اکثراً به کارآفرینان و صاحبان مشاغل خانگی عراقی اختصاص

می‌یافت. در واقع بنیاد Calvert سعی در ایجاد پایگاه‌های اجتماعی و شبکه‌سازی در این کشور داشت. اولویت اصلی این بنیاد دسترسی برابر به خدمات مالی برای گروه‌های محروم مانند زنان، جوانان و افراد دارای معلولیت بود.^۱

تصویر شماره ۱۱: پروژه بازسازی اقتصادی و سرمایه‌گذاری اجتماعی در عراق

۲-۳. گروه مشاوره‌ای کمک به فقرا (CGAP)^۲

گروه مشاوره‌ای کمک به فقرا (CGAP) در سال ۱۹۹۵ به‌عنوان کنسرسیومی از خیرین دولتی و خصوصی در بانک جهانی تأسیس شد و در سال ۲۰۰۰ رسماً کار خود را آغاز کرد. ازجمله اهدافی که این گروه دنبال می‌کند کمک به ایجاد بازارهای مالی محلی کارآمد است؛ چراکه اغلب این بازارها در آستانه ادغام با سیستم‌های مالی هستند. از دیگر اهداف مطرح‌شده CGAP می‌توان به توانمندسازی افراد فقیر جامعه با استفاده از روش‌های نوین مالی، تولید و انتشار دانش و دستیابی به استانداردهای عملکردی مناسب در زمینه مالی اشاره نمود.

1. <https://www.globalcommunities.org/node/38561>

2. Consultative Group to Assist the Poor

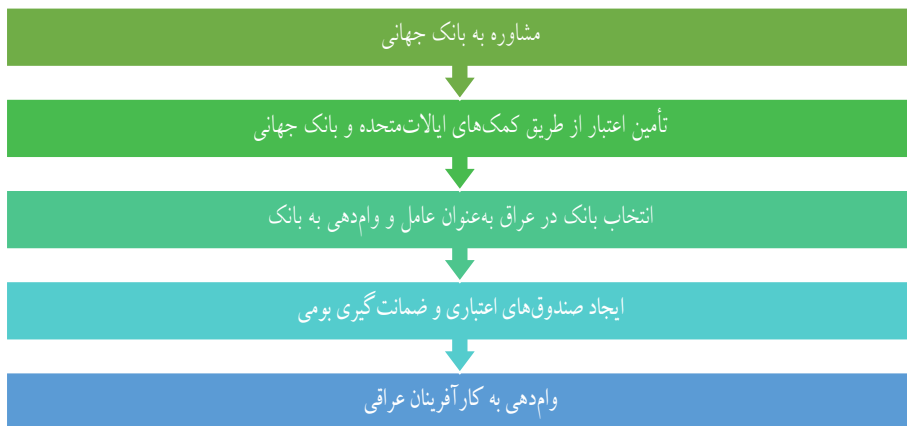
اکنون این گروه مشورتی بانک جهانی به یک هلدینگ بین‌المللی با بیش از ۳۴ سازمان تبدیل شده است که برای افزایش سطح زندگی افراد در جوامع در حال توسعه، از طریق تأمین مالی تلاش می‌کند. CGAP مدعی است که با ساخت سیستم‌های مالی فراگیر سعی دارد تا زندگی افراد را در جوامع در حال توسعه بهبود بخشد. در استراتژی پنج‌ساله این گروه که شامل دوره ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ است، چهار اولویت مشخص شده است:

۱. ارزش قائل شدن برای مشتریان کم‌بضاعت، به‌ویژه زنان؛
۲. ساخت مدل‌های تجاری پایدار که خدمات مالی را در مقیاس معقول به فقرا ارائه می‌دهند؛
۳. ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای اتصال مردم به خدمات مالی در دنیای دیجیتال؛
۴. تقویت فضای سیاست‌گذاری که ضمن حمایت از مصرف‌کنندگان از نوآوری نیز پشتیبانی می‌کند.^۱

جدول شماره ۱۲: گروه مشاوره‌ای کمک به فقرا

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۲۵ میلیون دلار
۲	نهادهای درخواست‌کننده خدمت	USAID, World Bank
۳	تعداد کارکنان	۱۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	همکاری با بانک جهانی
۵	زمینه فعالیت	مشاوره و طراحی سیستم مالی و اقتصادی در راستای کاهش فقر و افزایش توانمندی زنان

1. <https://www.cgap.org/about>

شکل شماره ۴: نحوه عملکرد CGAP در عراق

CGAP برای پیشبرد اهداف خود در کشور عراق نیز اقدام به مشاوره و طراحی سیستم‌های مالی و اقتصادی کرد که مدعی بود در راستای کاهش فقر و افزایش توانمندی‌های اقتصادی است. از دیگر برنامه‌های این گروه ارائه وام به کارآفرینان عراقی با اعتباری نزدیک به ۲۲ میلیون دلار بود.

پروژه نظارت و ارائه وام به کارآفرینان در عراق

فعالیت CGAP در عراق از سال ۲۰۰۶ آغاز شد. این گروه در این سال با همکاری USAID از میان بیش از ۱۰۰ متقاضی عراقی مایل به حضور در دوره‌های تأمین مالی خرد، آموزش ۱۱ نفر از افراد علاقه‌مند به فعالیت در این حوزه را به عهده گرفت. CGAP برای افراد حاضر در این دوره یک گواهینامه معتبر از سوی شرکت صادر کرد. از سال ۲۰۰۹ نیز بیش از ۷۰۰ عراقی تحت آموزش‌های USAID در صندوق‌های بین‌المللی مالی عراق در دولت استخدام شده‌اند یا با افراد مؤثر در نهادهای دولتی در ارتباط هستند^۱. پس از سال ۲۰۱۰ از میان ۱۱ فراگیر این دوره، هشت مدیر ارشد در صنعت مالی خرد عراق مشغول به کار شدند. علاوه بر حوزه آموزشی، CGAP مدعی

1. <https://www.findevgateway.org/sites/default/files/publications/files/mfg-en-paper-state-of-iraqs-microfinance-industry-jun-2011.pdf>

است که قبل از حضور داعش در عراق در قالب ۱۲ مؤسسه اعتباری متمرکز در ۱۸ استان عراق توانست نزدیک به ۱۰۰۰/۰۰۰ کارآفرین عراقی کم‌بضاعت را حمایت کند. این گروه با کمک ۱۵۰ میلیون دلاری خود زمینه رشد تعداد زیادی کسب‌وکار خرد و متوسط را فراهم کرد^۱.

تصویر شماره ۱۲: پروژه نظارت و ارائه وام به کارآفرینان در عراق

banyan
global

Banyan Global ۳-۳

شرکت Banyan Global در واقع یک مؤسسه مشاوره‌ای توسعه‌ای است که در سال ۲۰۰۲ تأسیس شد. تیم اصلی این شرکت شامل افراد حاضر در بخش‌های خصوصی با سابقه و متخصصان توسعه بین‌المللی بود که با استقرار دفتر مرکزی آن در واشنگتن دی‌سی آغاز به کار کرد. شرکت Banyan Global بر توانمندسازی اقتصادی زنان در جوامع در حال توسعه تمرکز دارد. رویکرد این شرکت، رویکردی بازار محور و فراگیر برای حل چالش‌های پیچیده توسعه است. Banyan Global در ۶۰ کشور در قاره‌های آفریقا، آسیا، اروپا و مناطق اوراسیا، آمریکای لاتین، کارائیب، خاورمیانه و آفریقای شمالی به

1. <https://www.cgap.org/blog/towards-more-enabling-legal-framework-microfinance-iraq>

مشتریان خود خدمات مشاوره ارائه می‌دهد. این شرکت در شش زمینه بهداشت، امور مالی و سرمایه‌گذاری، توسعه شرکت، جنسیت و عدالت جنسیتی، جوانان، آموزش و سیاست‌های آموزشی خدمات ارائه می‌دهد.^۱

جدول شماره ۱۳: مشخصات شرکت Banyan Global

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۲۵ میلیون دلار
۲	نهادهای درخواست‌کننده خدمت	USAID, World Bank, IDB
۳	تعداد کارکنان	۵۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	به‌عنوان پیمانکار فرعی در بحث نظارت بر پروژه USAID, WorldBank, IDB
۵	زمینه فعالیت	مشاوره و طراحی سیستم مالی و اقتصادی

شرکت Banyan Global با حضور در عراق به دنبال ارائه خدمات مالی و توسعه روستایی منطبق با اهداف خود می‌باشد. از اهداف مهم پروژه‌های این مجموعه توسعه هرچه بیشتر در عراق بر اساس الگوی غربی است.

پروژه توسعه روستایی و ارائه خدمات مالی در عراق

شرکت Banyan Global از سال ۲۰۰۳ به‌عنوان پیمانکار فرعی آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده در برنامه توسعه کشاورزی روستایی عراق^۲ همکاری داشته است. این برنامه شامل یک استراتژی مالی-روستایی است که با استفاده از ارائه‌دهندگان تسهیلات بانکی و غیربانکی در عراق به کمک روستائیان نیازمند منابع مالی می‌رود. مسئله مهمی که علاوه بر تخصیص منابع مطرح است، تدارک لجستیک و وسایل نقلیه در این کشور است تا بتوان محصولات کشاورزان را به بازارهای هدف انتقال داد. Banyan Global برای حداکثرسازی

1. <https://banyanglobal.com/about-us>

2. Agriculture Rural Development in Iraq (ARDI)

تأثیر برنامه خود، اقدام به تحقیق در بازارهای عراق در مورد نیازمندی‌های روستایی انجام داده و از نتایج آن در برنامه توسعه کشاورزی روستایی این کشور استفاده کرده است.^۱

این شرکت از سال ۲۰۱۵ برای پیشبرد تساوی جنسیتی با حمایت آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده در خاورمیانه و شمال آفریقا، اقدام به برنامه‌ریزی و تعریف راهبردها نمود. در مرحله اول این پروژه، تیم Banyan Global با تمرکز ویژه بر خشونت خانگی، ازدواج کودکان و آزار و اذیت عمومی زنان در مقیاس منطقه‌ای و کشوری، هزینه‌های اقتصادی - اجتماعی آن را بررسی و برآورد می‌کرد. در این مرحله تمرکز، بر روی کشورهای مصر، اردن، لبنان، مراکش، تونس و کرانه باختری بود.

در مرحله دوم این پروژه، هزینه‌های اقتصادی - اجتماعی مرحله نخست در سه استان عراق (بغداد، بصره و اربیل) نیز مورد مطالعه قرار گرفت. به دلیل منحصر به فرد بودن هر کشور، از روش‌های مختلفی برای جمع‌آوری شاخص‌های تأثیرگذار و ارزیابی نتایج استفاده می‌شد. شاخص‌های شناسایی شده و رویکردهای ارزیابی به‌عنوان پیش‌درآمدی بر جمع‌آوری داده‌های پایه و تأثیر آن‌ها در طول زندگی افراد بود. در نهایت این پروژه در سال ۲۰۱۸ به پایان رسید.^۲

تصویر شماره ۱۳: پروژه توسعه روستایی و ارائه خدمات مالی در عراق

1. <https://banyanglobal.com/project/agriculture-rural-development-in-iraq-ardi/>
2. <https://banyanglobal.com/project/countering-gender-based-violence-initiative-in-the-middle-east-and-north-africa/>

مؤسسه Criterion در سال ۲۰۰۲ تأسیس شد و مأموریت خود را افزایش نقش آفرینی در بازآفرینی اقتصاد کشورها عنوان کرده است. این مؤسسه در واقع یک اتاق فکر غیرانتفاعی است که برای تغییر سیستم‌های مالی با فعالین اجتماعی کشورها همکاری می‌کند. Criterion با مجموعه روش‌هایی سعی می‌کند مدیران نهادهای مالی را به سوی درک سیستم‌های مالی جدید سوق دهد تا برای پیشبرد تغییرات اجتماعی، اقدامات مؤثری را انجام دهند. این مؤسسه در تلاش است تا در آینده‌ای نزدیک، قدرت سیستم‌های مالی به طور گسترده برای منافع اجتماعی مورد استفاده قرار گیرد. مدل اقتصادی موردنظر این نهاد مبتنی بر مشارکت تک‌تک آحاد جامعه در سیستم‌های مالی است و پس از آن، از طریق مشارکت نهادهای مختلف، نتایج عملکرد سیستم‌های مالی را مقایسه می‌کند.^۱

جدول شماره ۱۴: مشخصات مؤسسه Criterion

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۱ میلیون دلار
۲	نهاد درخواست‌کننده خدمت	USAID
۳	تعداد کارکنان	۷۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	مشاوره در طراحی پروژه‌های USAID
۵	زمینه فعالیت	تحقیقات و مشاوره‌های اقتصادی فرهنگی توانمندسازی زنان در امور اقتصادی استفاده از ابزارهای اقتصادی برای تغییرات اجتماعی

مؤسسه Criterion با تعریف پروژه‌های سرمایه‌گذاری در عراق به دنبال تغییر روندهای اجتماعی در این کشور است.

1. <https://criterioninstitute.org/our-work>

پروژه چشم‌انداز سرمایه‌گذاری جنسیتی در عراق

از سال ۲۰۱۵ پروژه‌ای با عنوان سرمایه‌گذاری بر پایه جنسیت^۱ توسط آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده، در آسیا و اقیانوسیه (خصوصاً در منطقه غرب آسیا) کلید خورد. یکی از مؤسسه‌هایی که در این پروژه با USAID همکاری می‌کرد، Criterion Institute بود. این پروژه در واقع، یک رویکرد نوآورانه نسبت به سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود و برای بهبود نتایج این پروژه، تجزیه و تحلیل جنسیتی را نیز در تحلیل مالی می‌گنجانند.^۲ GLI در حوزه‌هایی مانند سرمایه‌گذاران زن، زنان در جایگاه‌های مدیریتی، محصولات مالی با ملاحظات جنسیتی و فرصت‌های شغلی زنان به ارائه راه‌حل می‌پردازد.^۳ هدف از انجام این پروژه در عراق، ارائه مشاوره‌های تخصصی به وزارت دارایی عراق در این حوزه بود تا دولت عراق بتواند حضور زنان را در جامعه افزایش دهد.

تصویر شماره ۱۴: پروژه چشم‌انداز سرمایه‌گذاری جنسیتی در عراق

1. Gender Lens Investing (GLI)
2. https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00MQ9B.pdf
3. https://www.ey.com/en_gl/financial-services-emeia/gender-lens-investing-more-than-women-on-the-board

MEDA یک سازمان توسعه اقتصادی بین‌المللی است که در سال ۱۹۵۳ تأسیس شد و هدف آن، ارائه راه‌حل‌های تجارت محور برای رفع فقر است. این سازمان بیش از شش دهه است که در حال ایجاد راه‌حل‌های تجاری برای فقر به صورت پایدار، مقیاس‌پذیر، قابل‌اندازه‌گیری و قابل تکرار در نقاط مختلف جهان است. MEDA در بیش از ۷۰ کشور جهان فعال بوده و رویکردی منحصربه‌فرد در بازار، برای طراحی پروژه ایجاد کرده است. این رویکرد، کمک‌های فنی و دسترسی به سرمایه را با یکدیگر امکان‌پذیر می‌کند. این سازمان پیشرو در زمینه امور مالی، از بودجه‌های عمومی و خصوصی برای پیشبرد شرکت‌های اجتماعی مرتبط با خود در سراسر جهان استفاده می‌کند. شرکت‌های همکار MEDA تأثیرات مثبتی بر چالش‌های اجتماعی، زیست‌محیطی و حاکمیتی در جوامع خود دارند^۱.

جدول شماره ۱۵: مشخصات سازمان شرکای توسعه اقتصادی منونیت

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۳۵ میلیون دلار
۲	نهادهای درخواست‌کننده خدمت	IADB,FAO,USAID US Department of Labor World Bank
۳	تعداد کارکنان	۵۳۴ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	مشاوره در طراحی پروژه‌های اقتصادی در مناطق بحرانی
۵	زمینه فعالیت	توسعه و ثبات اقتصادی و تأمین سرمایه برای مشاغل خرد

1. Mennonite Economic Development Associates
2. <https://www.meda.org/about/about-meda>

MEDA مدعی است که با فعالیت در حوزه‌هایی از جمله حمایت از زنان، ایجاد زمینه‌های عدالت جنسیتی در ورزش و کاهش اختلاف جنسیتی زنان در عراق به دنبال بهبود شرایط اجتماعی در این کشور می‌باشد.

پروژه کاهش اختلاف جنسیتی زنان در عراق

سازمان MEDA مدعی است از آنجایی که عراق پس از یمن و پاکستان، جزء سه کشوری است که دارای بدترین شکاف جنسیتی هستند با ایجاد راهکارهای تجاری، به دنبال ارائه توانمندی‌های اقتصادی به جمعیت آسیب‌پذیر عراق، از جمله زنان و جوانان است. این سازمان با ایجاد پویش‌هایی در کشورهای مختلف از جمله عراق بر روی این نکته تأکید می‌کند که تعادل جنسیتی برای رشد اقتصادی جوامع ضروری است. MEDA به دنبال پرکردن خلأهایی است که در مالکیت دارایی‌های مالی مردان و زنان وجود دارد. این سازمان معتقد است ورود جنسیت به بازارهای مختلف، باعث می‌شود تا شکاف‌های مشارکت اقتصادی میان زنان و مردان کاهش پیدا کند و دستاوردهای اقتصادی بیشتری نسبت به قبل برای عراق حاصل می‌شود.

تصویر شماره ۱۵: پروژه کاهش اختلاف جنسیتی زنان در عراق

1. <https://www.meda.org/marketplace/working-for-a-balanced-world-through-gender-equity>

DevTech در سال ۱۹۸۴ توسط دکتر خورخه سانگوینتی^۱ تأسیس شد. این شرکت در ابتدا تنها یک نهاد مشاوره‌ای در حوزه آمریکای لاتین و کارائیب بود اما به‌مرور به یک شرکت قوی و باتجربه در جهان تبدیل شده است.^۲ DevTech اکنون به صورت عمومی در زمینه‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی، مسائل حاکمیتی، آموزش، مدیریت محیط‌زیست و منابع طبیعی و همچنین عدم تفکیک جنسیتی فعالیت کرده است. حوزه‌های تخصصی این شرکت شامل برنامه‌ریزی استراتژیک، تقویت نهادی، توسعه ظرفیت انسانی، مدیریت و ارزیابی عملکرد و تجزیه و تحلیل آمارهای اقتصادی و مدیریتی است. ظرفیت‌های این شرکت در زمینه‌های تخصصی، موجب شده است تا ضمن برخورداری از کادر مجرب بتواند با متخصصان و مشاورین حرفه‌ای ارتباط برقرار کند. رویکردهای نوین مدیریتی شرکت و اجرای پروژه‌ها با کیفیت عالی، توجه به جزئیات و استفاده از ابزارهای مدرن و تعهد به رضایت مشتری باعث افزایش محبوبیت این شرکت شده است.^۳

جدول شماره ۱۶: مشخصات شرکت DevTech

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۱۰ میلیون دلار
۲	نهادهای درخواست‌کننده خدمت	وزارت خارجه آمریکا، بورس اوراق بهادار آمریکا وزارت کار آمریکا MCC, USAID
۳	تعداد کارکنان	۲۴۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	مشاوره به سازمان‌های حاکمیتی ایالات متحده
۵	زمینه فعالیت	توسعه اجتماعی و اقتصادی، آموزش، مسائل حاکمیتی

1. Jorge Sanguinetti

2. <https://devtechsys.com/about/history>

3. <https://www.devex.com/organizations/devtech-1693>

DevTech در عراق پروژه‌هایی از جمله احداث و تجهیز مدارس و برنامه‌نویسی آموزشی و ایجاد چارچوب‌های تجارت الکترونیک در این کشور را با همکاری وزارت خارجه آمریکا به‌پیش می‌برد.

پروژه احیای مدارس و تحکیم آموزش در عراق

DevTech مدعی است که در سال ۲۰۰۳ با همکاری آژانس توسعه بین‌المللی ایالات‌متحده، اقدام به احیای مدارس و گسترش آموزش در عراق کرده است و برای این پروژه آموزشی، اعتباری نزدیک به ۶۵ میلیون دلار تخصیص داده شد. بر اساس ادعای DevTech این برنامه باعث شد تا روند ثبت‌نام در مدارس سرعت پیدا کند و سیستم مدارس در عراق بهبود یابد. این شرکت با تمرکز بر روی کودکانی که به هر دلیل، تحصیل را رها کرده یا هرگز در مدرسه ثبت‌نام نکرده بودند سعی داشت تا محدوده آموزشی خود را در سراسر این کشور گسترش دهد. این پروژه شامل توزیع سریع اقلام آموزشی، تجهیز مدارس، اصلاح آموزش به همراه یادگیری سریع، آموزش معلمان و همچنین مدیران مدارس بود. در این پروژه بیش از ۶۰۰ مدرسه ابتدایی و متوسطه که در طی جنگ و سال‌های پس از آن خراب یا نابود شده بودند، بازسازی شدند. حدود ۲۸/۵۰۰ معلم و ۳/۲۵۰ مدیر مدرسه روش‌های آموزشی مدرن را تعلیم دیدند و حدود ۱۶۰/۰۰۰ میز دانش‌آموزی نیز تهیه و توزیع شد.^۱

تصویر شماره ۱۶: پروژه احیای مدارس و تحکیم آموزش در عراق

1. https://www.creativeassociatesinternational.com/search/?fwp_search=RISE

خانه آزادی، قدیمی‌ترین سازمان آمریکایی است که به اصطلاح به پشتیبانی و دفاع از دموکراسی در سراسر جهان می‌پردازد. این سازمان به طور رسمی در سال ۱۹۴۱ در نیویورک تأسیس شد تا به آمریکا در جنگ جهانی دوم و مبارزه با فاشیسم کمک کند. مأموریت Freedom House در ابتدا، مقابله با انزوای طلبی بود که توسط نیروهای قدرتمند کمیته اول آمریکا^۱ (یکی از بزرگترین سازمان‌های ضد جنگ در تاریخ ایالات متحده) تبلیغ می‌شد. در آن زمان، نود درصد از شهروندان آمریکایی مخالف دخالت در جنگ اروپا بودند.

خانه آزادی در حال حاضر یک ارگان رسمی در آمریکا است که با بودجه دولت فدرال اداره می‌شود. این سازمان در زمینه‌های پژوهشی و پشتیبانی از دموکراسی، آزادی‌های سیاسی و حقوق بشر فعالیت می‌کند. خانه آزادی خود را «بازگوکننده ندای راستین دموکراسی و آزادی در سراسر جهان» معرفی کرده است. هرچند منتقدان معتقد هستند این سازمان به سوی منافع ایالات متحده گرایش دارد. از سال ۱۹۷۲ خانه آزادی سالیانه گزارش‌هایی را منتشر می‌کند که حکایت از میزان آزادی و رعایت دموکراسی در سرتاسر جهان دارد. این شاخص گستره‌ای از یک تا هفت را شامل می‌شود و عدد یک نشان‌دهنده بسیار آزاد و عدد هفت برعکس آن، نشان از حداقل آزادی در آن منطقه یا کشور دارد.^۲

---

1. America First Committee

2. <https://freedomhouse.org/about-us>

جدول شماره ۱۷: مشخصات سازمان خانه آزادی

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۴۸ میلیون دلار
۲	نهاد درخواست کننده خدمت	USAID
۳	تعداد کارکنان	۱۵۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	شرکت در مناقصات و ارائه مشاوره به سازمان‌های دولتی و خصوصی
۵	زمینه فعالیت	تمرکز بر حقوق سیاسی و آزادی‌های مدنی برای دفاع از حقوق بشر، ترویج تغییرات دموکراتیک و ارائه گزارش سالانه درباره آزادی مذهبی و افزایش قدرت رهبری ایالات متحده

خانه آزادی به منظور پیشبرد پروژه‌های خود در عراق با سازمان‌ها و مؤسسات عراقی تعامل داشت. از جمله این پروژه‌ها می‌توان به پروژه تهیه مستندات جنگ عراق، دموکراسی پسا انتخاباتی^۱ و پروژه گسترش آزادی بیان^۲ اشاره کرد.

پروژه تهیه مستندات جنگ در عراق

گزارش خانه آزادی در سال ۲۰۰۳ با نام «جنگ عراق»، نگرش افکار عمومی دنیا نسبت به کشورهای اسلامی را دگرگون کرد. این گزارش دیدگاه‌های بوش را تأیید می‌کرد و معتقد بود که جنگ عراق می‌تواند باعث ایجاد یک خاورمیانه دموکراتیک شود. بوش نیز به پاس زحمات خانه آزادی طی یک سخنرانی در مارس ۲۰۰۶ در مرکز این سازمان از فعالیت‌های آن در کشورهای اسلامی تقدیر کرد و گفت: «خانه آزادی، سال ۲۰۰۵ را موفق‌ترین سال برای آزادی در ۳۱ سال گذشته نامیده است. از کابل تا بغداد و بیروت و فراتر از آن، موج آزادی در حال حرکت است و ما تا زمانی که آزادی به تمام مردم و

1. Post Election Democracy Project (PEDP)

2. Freedom of Expression (FOE)

کشورها نرسد، نباید آرام باشیم».

خانه آزادی در طول جنگ عراق نیز برای تبلیغ دیدگاه‌های دولت ایالات متحده نقش خود را به خوبی ایفا کرد و موفق شد تا از طریق آماده‌سازی افکار عمومی ملت‌ها، دیگر دولت‌ها را در جنگ عراق با آمریکا همراه سازد.

تصویر شماره ۱۷: پروژه تهیه مستندات جنگ در عراق

RTI International ۳-۸.

RTI یک مؤسسه تحقیقاتی غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۵۸ با حمایت دولت محلی ایالت کارولینای شمالی، مسئولین آموزش و پرورش و بازرگانی این منطقه تأسیس شد و با دانشگاه ایالتی کارولینای شمالی، دانشگاه دوک، دانشگاه مرکزی کارولینای شمالی و دانشگاه کارولینای شمالی در چپل هیل ارتباط نزدیک دارد. این مؤسسه به ارائه راهکارهایی برای بهبود شرایط جوامع انسانی می‌پردازد. RTI چشم‌انداز خود را رسیدگی به مهم‌ترین مشکلات کشورهای جهان با راه‌حل‌های مبتنی بر دانش می‌داند. این مؤسسه با ترکیب دقت علمی و مهارت فنی، داده‌های قابل اعتماد، تجزیه و تحلیل دقیق، روش‌های نوآورانه، و فناوری‌های جدید برنامه‌هایی ارائه می‌دهد تا بتواند

1. <http://basirat.ir/fa/news/63194/>

به مشتریان خود در زمینه سیاست‌های عمومی به طور شفاف اطلاع‌رسانی کند. متخصصان این مجموعه در بیش از ۲۵۰ رشته علمی، فنی و حرفه‌ای، علوم اجتماعی و آزمایشگاهی، مهندسی و توسعه بین‌المللی متخصص هستند. RTI سالانه صدها پروژه را برای رسیدگی به چالش‌های پیچیده اجتماعی و علمی از طرف دولت‌ها، شرکت‌های خصوصی، بنیادها، دانشگاه‌ها و سایر مشتریان برعهده می‌گیرد^۱.

جدول شماره ۱۸: مشخصات RTI International

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۹۶۳ میلیون دلار
۲	نهادهای درخواست‌کننده خدمت	USAID
۳	تعداد کارکنان	۴/۹۴۱ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	مشاوره دانشگاهی به USAID
۵	زمینه فعالیت	خدمات تحقیقاتی و فنی در زمینه ارائه دروس مدرسه‌ای و دانشگاهی

RTI مدعی است که به‌منظور ارتقاء وضعیت کنونی عراق پروژه‌هایی را تاکنون صورت داده است که از مهم‌ترین آنها می‌توان به برنامه حکمرانی محلی و پروژه بررسی آموزش عراق اشاره کرد.

پروژه‌های حکمرانی محلی^۲ و بررسی آموزش^۳ در عراق

بعد از پایان یافتن جنگ‌های شدید در عراق، دولت ایالات‌متحده آمریکا مدعی است که در بخش‌های مختلف به‌منظور بازسازی زیرساخت و جامعه مدنی عراق اقداماتی را صورت داده است. بدین منظور در آوریل ۲۰۰۳، مؤسسه RTI از سوی آژانس توسعه بین‌المللی ایالات‌متحده مأمور شد تا برنامه حکمرانی محلی را در سراسر عراق اجرا کند (این برنامه در سال ۲۰۰۵ پایان یافت). تأکید این برنامه بر گروه‌های در معرض ریسک

1. <https://www.rti.org/about-us>
2. local governance program (LGP)
3. MAHARAT

همچون زنان، جوانان و اقلیت‌ها بود. برخی از اهداف این برنامه شامل موارد ذیل بود:

- تقویت ظرفیت مدیران محلی به‌منظور ارائه خدمات ضروری همچون آب آشامیدنی، آموزش و بهداشت
- افزایش مشارکت دولت محلی در تصمیم‌گیری با ایجاد دموکراسی داخلی، مسئولیت‌پذیری، و تعامل سازنده با مسئولان بلندپایه عراق
- مشارکت سازمان‌های اجتماعی - مدنی
- حمایت از توسعه چارچوبی برای تمرکززدایی در همه سطوح ملی^۱

آژانس توسعه بین‌المللی ایالات‌متحده پروژه دیگری را نیز به RTI با عنوان پروژه بررسی آموزش عراق سپرد. این پروژه به دنبال بهبود خدمات آموزشی و کیفیت مدارس ابتدایی در عراق بود. هدف این پروژه حمایت از فعالیت‌های وزارت آموزش و پرورش عراق به‌منظور تشخیص یا ارزیابی کیفیت آموزش مدارس ابتدایی عراق است تا بر مبنای تحقیقات علمی و شواهد، تلاش‌هایی در جهت بهبود کیفیت آموزش برداشته شود.^۲

تصویر شماره ۱۸: پروژه‌های LGP و MAHARAT در عراق

1. reliefweb.int/report/iraq/usaid-update-local-governance-program-iraq
 2. <https://shared.rti.org/content/iraq-maharat-final-report>

USIP از مؤسسه‌های زیرمجموعه حکومت فدرال آمریکا است که در سال ۱۹۸۴ و در دوره ریاست جمهوری رونالد ریگان تأسیس شد. مأموریت این مؤسسه پیشگیری و حل منازعات در سراسر جهان عنوان شده است. USIP در زمینه مطالعات و تحقیقات جنگ و صلح، آنالیز و ارائه آموزش در حوزه‌های دیپلماسی و همچنین میانجیگری و فراهم نمودن اقدامات مرتبط با صلح به فعالیت می‌پردازد. به عبارت دیگر این مؤسسه به دنبال کنترل نزاع‌های قومی و مذهبی، جلوگیری از افراط‌گرایی، پیشگیری از رقابت برای دستیابی به منابع کمیاب و گسترش سلاح‌های کشتار جمعی است که همواره چالش‌های مهمی برای صلح جهانی به شمار می‌آیند.

برای پی‌بردن به نوع برنامه‌ها و فعالیت‌های این مؤسسه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. فعالیت‌هایی برای ایجاد صلح در مناطق درگیری افغانستان، بالکان، کلمبیا، عراق، کشمیر، لیبیا، شبه‌جزیره کره، نپال، پاکستان، سرزمین‌های اشغالی فلسطین، نیجریه، سودان و اوگاندا
۲. انجام تحقیقات پیشرفته و انتشار نشریات برای پزشکان، سیاست‌گذاران و دانشگاه‌ها (بیش از ۴۰۰ نفر تا به امروز)
۳. آموزش مدیریت منازعات - از جمله مهارت‌های میانجیگری و مذاکره - به پرسنل دولتی و نظامی، رهبران جامعه مدنی و کارکنان سازمان‌های غیردولتی و بین‌المللی
۴. آموزش دانش‌آموزان دبیرستان و دانشجویان دانشگاه در مورد نحوه مواجهه با درگیری‌ها، تقویت برنامه‌های درسی مربوطه و افزایش توانایی‌های فردی مربوط به صلح برای رهبران آینده جوامع
۵. پشتیبانی از سیاست‌گذاران کشورها با ارائه تجزیه و تحلیل، معرفی گزینه‌های تصدی برای جایگاه‌های سیاسی و مشاوره و همچنین حمایت مالی از طیف گسترده‌ای از گروه‌های ناسیونالیست

1. United States Institute of Peace

جدول شماره ۱۹: مشخصات مؤسسه صلح ایالات متحده

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۳۸ میلیون دلار
۲	نهاد درخواست کننده خدمت	USAID
۳	تعداد کارکنان	۳۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	همکاری با USAID
۵	زمینه فعالیت	کاهش جنگ در جهان

مؤسسه صلح ایالات متحده ادعا دارد که به منظور ایجاد ثبات هرچه بیشتر در عراق، فعالیت‌های مؤثری را انجام داده است. برای نمونه استفاده از ظرفیت‌های قبایل عراق برای گسترش صلح و ایجاد گروه مطالعات صلح در این کشور را سازماندهی کرده است.

پروژه گسترش صلح در عراق

USIP از سال ۲۰۰۳ در عراق فعالیت داشته است و دفاتر خود را در بغداد و اربیل تأسیس کرده است. این مؤسسه سیاست‌های ایالات متحده در قبال عراق را از طریق تحقیق و تجزیه و تحلیل در مورد علل درگیری در این کشور که با دعوت از مقامات دولتی و کارشناسان غیردولتی صورت می‌گیرد، پیگیری می‌کند. USIP مدعی است که سعی دارد تا با استفاده از ظرفیت نهادهای مدنی از خشونت جلوگیری کرده و تعارضات را بدون درگیری حل و فصل کند. یکی از این نهادهای تأثیرگذار، شبکه تسهیل‌گران عراقی^۱ است که کمک‌های زیادی به این مؤسسه کرده است.

USIP مدعی است که در سال ۲۰۱۵ و با همکاری نهادهای عراقی در میان قبایل حضور یافته و با ایجاد صلح میان آنان، از درگیری و خونریزی‌های بیشتر جلوگیری کرد. همچنین در سال ۲۰۱۷ ابتکار مشابهی صورت گرفت و به دنبال آزادسازی شهرهای عراق در جنگ با داعش، تلاش‌های این مؤسسه مانع از بروز مجدد خشونت‌های جمعی در شهر حویجه عراق شد.

1. Network of Iraqi Facilitators (NIF)

تصویر شماره ۱۹: پروژه گسترش صلح در عراق

Chemonics ۱۰-۳

این شرکت در سال ۱۹۷۵ در زمینه گسترش مباحث توسعه‌ای و عمرانی تأسیس شد. Chemonics در بیش از ۱۵۰ کشور به فعالیت پرداخته است تا با استفاده از روش‌های نوین توسعه‌ای در جوامع در حال توسعه، راهکارهایی را ارائه دهد. این شرکت در واقع به دنبال ایجاد و گسترش مباحث جهانی شدن است؛ لذا مأموریتی که برای خود تعریف کرده، ترویج معنادار سبک زندگی افراد در سراسر جهان است تا آحاد مردم بتوانند زندگی سالم‌تر، مثمر ثمر و مستقلی را برای خود فراهم آورند. این مجموعه یک شرکت خصوصی برای توسعه در سطح بین‌المللی است و در کشورهای در حال توسعه پروژه‌های حامیان مالی خود را مدیریت می‌کند.^۱

1. <https://www.devex.com/organizations/chemonics-international-inc-1492>

جدول شماره ۲۰: مشخصات شرکت Chemonics

ردیف	عنوان	توضیحات
۱	میزان بودجه	۵۰۰ میلیون دلار
۲	نهادهای درخواست کننده خدمت	USAID , World Bank
۳	تعداد کارکنان	۵,۰۰۰ نفر
۴	نحوه جذب پروژه‌ها	همکاری با World Bank
۵	زمینه فعالیت	کشاورزی، درگیری و بحران، دموکراسی توسعه اقتصادی، آموزش، انرژی، حاکمیت مراقبت‌های بهداشتی و زنجیره تأمین، تجارت بین‌الملل سرمایه خرد، پایداری، آب اصلاحات رفاهی و برنامه‌هایی برای جوانان

Chemonics سعی دارد تا با اقداماتی در زمینه دموکراسی و گسترش آن در عراق از جمله پیشبرد پروژه تقدم، سبک زندگی مردم این کشور را دچار تغییر و تحول کند.

پروژه تقدم در عراق

«تقدم» یکی از پروژه‌های آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده است که با همکاری Chemonics از سال ۲۰۱۱ فعالیت خود را در عراق آغاز کرده است. این پروژه به دنبال افزایش پاسخگویی و شفافیت در حکومت عراق و بهبود خدمات در سطوح محلی بوده است. پروژه تقدم به ارائه کمک‌های فنی به استان‌ها، ادارات و کارمندان، انتقال دانش و استراتژی‌ها با استفاده از استانداردهای نوآورانه و متدولوژی‌های مؤثر اقدام کرده است.^۱ فعالیت‌های این پروژه در ۱۵ استان عراق انجام شده که این استان‌ها عبارت‌اند از: بغداد، واسط، بابل، دیاله، کرکوک، نجف، ذی‌قار، بصره، میسان، مثنی، کربلا، انبار، صلاح‌الدین، نینوا و دیوانیه. شرکت Chemonics در این پروژه با چهار وزارتخانه کشاورزی، ورزش و جوانان، مسکن و وزارت کار و امور اجتماعی همکاری دارد.

1. <https://jobs.foras-iq.ta3mal.com/en/iraq/jobs/planning-specialist-baghdad-3543143/>

- پروژه برای نیل به اهداف خود، ۶ گام اصلی را طی کرد:
- تشکیل و آموزش نیروهای کاری و ایجاد کمیته در استان‌ها
  - هدفمندسازی روابط وزارتخانه‌ها با دفاتر استانی و شوراهای ولایتی
  - شناسایی، تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی مجموعه‌های دولتی با توجه به معیارها و عناصر جامعه
  - آماده‌سازی چارچوب‌هایی برای جنبه‌های مالی، اداری و قانونی پیشرفت اشتغال‌زایی
  - توافق مجموعه‌های دولتی برای پیشروی برنامه‌های عملیاتی دولت فدرال و دولت‌های استانی

تصویر شماره ۲۰: پروژه تقدم در عراق

۴- جمع بندی

ایالات متحده تلاش کرده است تا در عراق، با به کارگیری تمام تجربیات خود در زمینه ملت سازی به دستاوردهای ارزشمندی برسد. آمریکا در عراق بانفوذ و استعمار غیرمستقیم شرکتی توانسته است به نتایج مطلوب تری نسبت به استعمار دولتی و پرهزینه دست پیدا کند؛ چراکه این رویکرد علاوه بر کاهش تنش های مستقیم بین مردم عراق و نظامیان آمریکایی می تواند زمینه برقراری ارتباطات بشردوستانه مردم عراق با آمریکایی ها را فراهم آورد. وزارت امور خارجه آمریکا نیز مأموریت توسعه نفوذ ایالات متحده را به USAID سپرد و این آژانس نیز با همکاری شرکت های آمریکایی در زمینه های مختلف اعم از مسائل اجتماعی، تجاری و پیمانکاری و همچنین مشاوره ای و تأمین مالی توانسته است این راهبرد نفوذ نرم را در عراق پیاده کند. هم اکنون در عراق، شرکت های عراقی متعددی هستند که با شرکت های آمریکایی در زمینه های مختلف همکاری می کنند و بستر را برای نفوذ هر چه بیشتر ایالات متحده فراهم می آوردند. علاوه بر توسعه نفوذ ایالات متحده در عراق، شرکت های آمریکایی با اجرای پروژه های مختلف در عراق به سودهای قابل توجهی دست پیدا می کنند و حتی باعث کاهش نرخ بیکاری در ایالات متحده شوند که این موضوع خود از آثار جانبی برنامه آمریکا در عراق است.